

DOGAĐAJI:

**Fijasko
konferencije
UN o rasizmu
RAŠISTA
POČASNI GOST**

strana 3

IZVEŠTAJ:

**Kako smo
proslavili Pesah**

strana 8-9

INTERVJU: ARTUR KOL AMBASADOR IZRAELA

Ja sam cionista starog kova

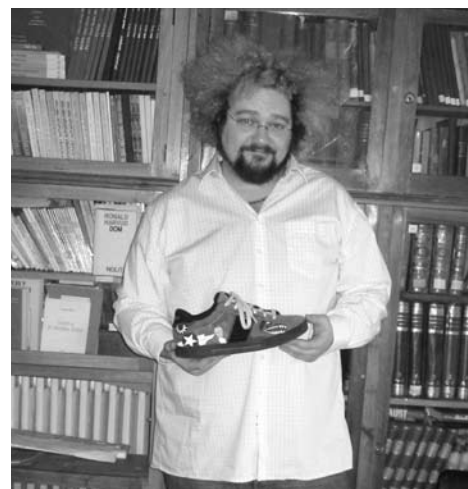
strane 5 - 7

FOTO VEST

ZRENJANIN OVIH DANA

PORTRET: MARKO KON

Vodaju me kao mečku

strane 20 - 21

Poruka premijera BENJAMINA NETANJAHUA

JEVREJSKIM ZAJEDNICAMA U DIJASPORI POVODOM 61. GODINEŠNJICE NEZAVISNOSTI DRŽAVE IZRAEL

April 2009.

Izrael danas slavi 61. rođendan. Svaka godina u kojoj obeležavamo ponovno rođenje jevrejske države posle dugih vekova izgnanstva predstavlja veliki povod za slavlje.

Nakon vekova obespravljenosti, jevrejski narod se vratio na pozornicu istorije i ponovo zauzeo mesto koje mu pripada među drugim narodima. Ponovno rođenje Izraela omogućilo nam je da samostalno stvaramo svoju sudbinu i odlučujemo o svojoj budućnosti.

Protekla 61 godina pokazuje šta sve slobodni i nezavisni jevrejski narod može da postigne. Oskudnim resursima, pustu zemlju vratili smo u život i prihvatili milione useljenika. Kroz inovativnost i odlučnost, genijalnost našeg naroda učinila je da Izrael postane vodeća zemlja u poljoprivredi, medicini i nauci, a naša kreativnost izrodila je industriju visokih tehnologija koja neprestano zapanjuje svet. Sa Egiptom i Jordanom smo uspostavili mir, i nastavicemo da radimo na iznalaženju mira

sa svim svojim susedima.

Sve je to ostvareno uprkos činjenici da je Izrael tokom ove 61 godine živeo pod stalnom pretnjom. Izrael je, nažalost, i dalje pod pretnjom. Iranski režim koji žestoko nastavlja rad na nuklearnom oružju otvoreno poziva na uništenje Izraela. Terorističke organizacije na našoj južnoj i severnoj granici svakim danom jačaju, a rastući antisemitizam širi se u civilizovanom svetu.

Za rešavanje ovih problema u godinama pred nama jedinstvo našeg naroda, u Izraelu i izvan njega, biće potrebnije nego ikada. Zbog toga je od životnog značaja da nastavimo da jačamo veze između Izraela i dijaspore. Te veze su izvor uzajamne snage i snažno nas podsećaju na jedinstvenu ulogu koju Izrael ima u svetu i u istoriji našeg naroda.

Na ovaj Dan nezavisnosti budimo ponosni na sve što smo postigli i nadajmo se da je pred nama vreme bezbednosti, prosperiteta i mira. Ako budemo stajali jedni uz druge, kao braća i sestre, ako budemo stajali jedni uz druge hrabro i uvereno, to vreme će sigurno doći.

**Srećan praznik!
Srdačno,
Benjamin Netanjahu**

Izrael proslavio 61. rođendan i u Beogradu

Ambasada Izraela u Beogradu proslavila je 61. Dan nezavisnosti svoje zemlje. Na prijemu održanom tim povodom u Skupštini grada Beograda. Nj. E. gospodin Artur Kol, ambasador Izraela u Srbiji, pozdravio je brojne istaknute goste.

Među zvaničnicima na prijemu su bili Nebojša Bradić, ministar kulture, Radovan Jelašić, guverner Narodne banke Srbije, Dušan Spasojević, državni sekretar u Ministarstvu odbrane, general-potpukovnik Miloje Miletić, načelnik Generalštaba Vojske Srbije i Mirko Stefanović, generalni sekretar Ministarstva spoljnih poslova. Od ostalih zvanica tu su se našli i članovi diplomatskog kora, predstavnici medija, javnog i kulturnog života Srbije, kao i predstavnici jevrejske zajednice, istaknuti biznismeni i članovi izraelske poslovne zajednice u Srbiji.

OSVRT

FIJASKO KONFERENCIJE UN PROTIV RASIZMA

Od kmeta i beseda

Ahmadinedžad Izrael nazvao najokrutnijim, represivnim i rasističkim režimom stvorenim na motivu iskupljenja za patnje Jevreja

Bojazan nekih zemalja iskazana još tokom priprema Konferencije Ujedinjenih nacija o rasizmu, održane od 20. do 24. aprila u Ženevi, da će se ona pretvoriti u festival antiizraelske mržnje, sličnog skupa 2001. godine u Durbanu (Južnoafrička Republika), pokazala se u dobroj meri opravdanom. Tada je, da se podsetimo, između cionizma i rasizma stavljen znak jednakosti.

Rezolucije i završna dokumenta Konferencije, kao i masovni demarši koji su tokom njenog održavanja upućeni od brojnih nevladinih organizacija, nesumnjivo su ukazali na činjenicu da stvarni ciljevi ovog foruma nisu bili borba protiv rasizma, nego pokušaj da se legitimise agresivni anticionizam i antisemitizam. Na Konferenciji Izrael je predstavljen kao jedini i glavni činilac koji krši ljudska prava u svetu, kao država aparthejda, koja ima politiku genocida protiv palestinskog naroda. Tada su delegacije SAD i Izraela u znak protesta napustile Konferenciju. Vrlo je značajno da se samo nekoliko dana nakon održavanja prve Konferencije u Durbanu, 11. septembra 2001. godine, odigrao užasni čin terorizma u Nju Jorku, čime je svetski terorizam postao glavna pretnja čovečanstvu u 21. veku

Ovog puta, „znajući za jadac“, uz Sjedinjene Američke Države i Izrael, Ženevsku konferenciju, uz obrazloženje da bi se mogla pretvoriti u antisemitski forum, bojkotovale su i Holandija, Poljska, Australija, Kanada, Nemačka, Italija i Novi Zeland, a mediji su skup u Ženevi, još mnogo pre početka, nazvali Durban II.

Već na otvaranju delegatima se obratio iranski predsednik Mahmud Ahmadinedžad. Kritikujući u svom govoru Izrael izazvao je burne reakcije. Niz predstavnika evropskih zemalja koje su, ipak, odlučili da pošalju delegaciju, maker i nižeg ranga, na forum u Ženevi, napustilo je salu u znak protesta nakon što je iranski lider osudio osnivanje Izraela 1948. godine, nazvavši to najokrutnijim, represivnim i rasističkim režimom stvorenim na motivu iskupljenja za patnje Jevreja. Na kakve patnje je mislio teško je shvatiti, jer on, poznato je, negira postojanje Holokausta.

Diplomate UN-a i zapadnih zemalja su tu izjavu nazvale užasnom, anti-

Rasista počasni gost

- Šest miliona naše braće masakrirano je tokom Holokausta. Tužno je što iz tog događaja nisu svi naučili lekciju. Dok se okupljamo da odamo počast sećanju na stradale, u Švajcarskoj se odvija konferencija koja je, navodno, posvećena borbi protiv rasizma. Počasni gost ove konferencije je rasista i negator Holokausta koji ne krije svoje namere da izbriše Izrael sa lica zemlje. Pohvaljujem zemlje koje su odlučile da bojkotuju ovu predstavu mržnje. Nasuprot mračnih dana iz prošlosti, danas postoji jaka jevrejska država koja obezbeđuje i osigurava kontinuirano postojanje jevrejskog naroda pred licem ovog novog antisemitizma – izjavio je premijer Izraela Benjamin Netanjahu.

semitskom, retorikom koja podstiče mržnju. Neki od prisutnih su konstantno prekidali govor iranskog lidera. Pripadnici službe bezbednosti su iz sale izvukli nekoliko protestanata koji su nosili šarene perike. Jedan od njih je uzvikivao: "Rasista!" i bacio crveni klovnovski nos na iranskog predsednika, ali ga nije pogodio. Francuska unija jevrejskih studenata preuzela je odgovornost za taj čin, uz saopštenje da su njeni članovi, obučeni kao klovnovi "simbolizovali maskaradu koju konferencija predstavlja".

Konferencija hipokrizije

Zbivanja na Durbanu II prokomentarisao je i izraelski ministar spoljnih poslova Avigdor Liberman:

- Izrael je odlučio da bojkotuje ovu međunarodnu konferenciju, koja, navodno, treba da unapredi borbu protiv rasizma, jer je došao do žalosnog zaključka da će, umesto razmatranja tema koje se tiču međunarodne borbe protiv rasizma

i ksenofobije, ona još jednom poslužiti kao platforma za klevetanje Izraela i njegovo izlaganje kritici. Takav je bio slučaj i sa prvom Konferencijom u Durbanu 2001. godine, tokom koje su prave teme bile ignorisane zarad otvorenih napada na Izrael. Međunarodna konferencija na kojoj Ahmadinedžad, rasista poznat po konstantnom zagovaranju destrukcije Izraela, ne samo da je pozvan da učestvuje, nego je pozdravljen kao glavni govornik, jasno pokazuje istinske ciljeve ovog foruma, kao

i njegov pravi karakter. Izrael ne može ignorisati činjenicu da se konferencija koja je pružila gostoprimstvo serijskom negatoru Holokausta, održava upravo na dan kada jevrejski narod obeležava Dan sećanja na šest miliona žrtava Holokausta, ubijenih u Evropi od strane nacističke Nemačke i njenih saveznika. Država Izrael izražava zahvalnost onim zemljama koje su već objavile da će bojkotovati ovu konferenciju hipokrizije koja se sutra otvara u Ženevi, i poziva i druge zemlje da slede isti primer.

Gest prijateljstva

Centralni savet Jevreja u Nemačkoj pozdravio je odluku vlade u Berlinu da ne učestvuje na konferenciji Ujedinjenih nacija o rasizmu u Ženevi. Nemački bojkot konferencije pozdravio je i Američki jevrejski komitet. Generalni sekretar ove organizacije Dejvid Haris ocenio je da su kancelarka Angela Merkel i šef diplomatije Frank-Valter Štajnmajer ovim gestom „potvrdili izuzetno prijateljstvo Nemačke prema Izraelu”. Potpredsednik Centralnog saveta Jevreja u Nemačkoj Diter Grauman pozitivno je ocenio nemačku odluku navodeći da je konferencija „ionako samo propagandni šou za fanatične izraelomrscer”.

Iranski predsednik se tokom prekida svog govora smejaio i nastavljao sa izlaganjem koje su u nekoliko navrata aplauzom pozdravili uglavnom članovi delegacije Irana.

Organizatori su, dakle, omogućili otvaranje Konferencije čoveku koji negira Holokaust i vladaru koji u svojoj zemlji sprovodi politiku progona manjina. Obračanje ovakve ličnosti skupu stoji u oštroj suprotnosti tvrdnjama da ovaj forum doprinosi borbi protiv rasizma. Podjednako je simbolično i tužno to što se Konferencija održava u predvečerje Dana sećanja na Holokaust.

Otvorena nedoslednost samog duha Konferencije njenim ciljevima, kao i načina promišljanja i formulacije Nacrta dokumenta, nisu prošli nezapažano od strane vodećih demokratskih zemalja istinski posvećenih borbi protiv rasizma. Ekstreman i klevetnički govor iranskog predsednika prouzrokovao je masovno, demonstrativno napuštanje delegata onih zapadnih zemalja koje nisu bojkotivale konferenciju, kao i bučne upadice sa galerije na kojoj su sedeli posmatrači.

Uvredljivo i ponižavajuće podstrekanje na rasnu mržnju, koje je Mahmud Ahmadinežad izrekao u prvima satima konferencije, predstavlja jasan dokaz, onima kojima je on još potreban, da je program rada Konferencije skrenut sa realnih i nužnih razmatranja o problemima rasizma, ka otvorenoj tiradi protiv Izraela.

Dijalog sa gluvim?

Vrhovni komesar UN za ljudska prava Navanethem Pilej rekla je da je “šokirana i duboko razočarana” odlukom pojedinih zemalja da ne učestvuju na konferenciji.

- Sve razlike mogu biti prevaziđene u dijalogu, a odustajanje od njega ne može se smatrati konstruktivnim - rekla je ona.

DRUGI PIŠU

VREME

Umovanja druga Fića

Kao izvor mudrosti matorom udbaškom liscu poslužila je uzor-knjiga „Protokoli sionskih mudraca“

Mr Dragan M. Filipović, dugogodišnji radnik Državne bezbednosti, napisao je knjigu „Anatomija globalističkog smrada, Angažovanje nevladinih organizacija na razbijanju političkog, vojnog i bezbednosnog sistema Srbije i Jugoslavije“. Nakon što je pripuštena na internet, knjiga je objavljena u izdanju Printmedija. Osvrt na ovo delo objavljen je u beogradskom nedeljniku „Vreme“ pod naslovom „Kratki kurs državnog terorizma“, a iz pera komentatora Miloša Vasića. Čitaocima „Jevrejskog pregleda“ prenosimo delove Vasićevog prikaza u kojem se po razlaganju autora Filipovića „lepo vidi“ ko stoji iza razbijanja političkog, vojnog i bezbednosnog sistema Srbije i Jugoslavije:

„...Nekada je neprijatelj bio manjeviše nesporan: kapitalizam, imperijalizam kao njegov najviši stadijum i idealizam (na kulturno-prosvetnom planu); danas je neprijatelj 'globalistički smrad' na čelu sa jevrejskim kapitalom. Dobro slutite: ova je knjiga nepopravljivo i dosledno antisemitska; ima tu i jedna lista najvećih neprijatelja Srba i 'slobodnog sveta' na kojoj su Jevreji posebno naglašeni; kada Jevreja i nema u nekoj nevladinoj organizaciji, autor podseća da oni stoje iznad cele zavere kao koordinatori i moćnici.

Glavno sredstvo, dakle, te planetarne zavere novog imperijalizma protiv slobodoljubivih malih, ali i velikih, naroda su, kaže drug Fića, nevladine organizacije. On prvo izlaže njihove podle planove i ulogu u službi 'svetske vlade' koju čine Trilaterala, Bilderberg klub i Komitet 300, a čija providna politička maska su Ujedinjene nacije, dok im je NATO oružana ruka“...

„... Ukratko, Jevreji su se zaverili da vladaju nad svima nama preko nevladinih organizacija kao 'guje u njedrima'. 'Protokoli sionskih mudraca' istaknuti su kao uzor-k-

jiga za sve generacije i izvor svake mudrosti“...

„... Sve bi to, međutim, bilo uobičajena antisemitsko-šovinistička gadost, da se drug Fića nije pozabavio i nekim praktičnim savetima. Iz svoje perspektive matorog udbaškog lisca, koji je sve svoje bitke u međuvremenu izgubio i pobegao iz zemlje u čarapama, on sad savetuje rodoljube kako da se bore protiv 'globalističkog smrada' i to je najzanimljiviji deo ovog sastava – ako se nekom ne gadi da čita; ima ih koji jedva čekaju, znamo. Ukratko: bez jake Države i Službe pali smo u ropstvo. Šta rade jaka Država i Služba? Donose propise po uzoru na Putina; zatim huškaju kriminalce da pljačkaju nevladine organizacije, pa ih onda hapse zajedno; kada ima nekih demonstracija, policija treba distrektno da umlati 'globalističke' aktiviste i strane medijske ekipe, ili ih prepusti pravdom gnevu 'ogorčenih spontanih patriotskih grupacija' koje već znaju šta će s njima, što je bolje rešenje“...

Mr Dragan M. Filipović, alijas major Fića

Konspirativno ime mu je bilo “major Fića”. U sećanjima koja je dao uz svako poglavlje “udžbenika” on otkriva detalje iz rada DB-a Srbije devedesetih godina prošlog veka. Kad se zaposlio u tajnoj policiji prekinuo je sve kontakte s vršnjacima, koji su ga jedino mogli videti jedanput na televiziji, u pratnji Jovice Stanišića, prilikom razmene zarobljenih francuskih pilota u Bosni. Posle tog snimka je pustio bradu. O njemu kruže legende kako je planirao atentat na Madlen Olbrajt, ili kako je uspeo da postavi eksploziv na NATO aerodromu u Avijanu, odakle su poletali avioni u bombardovanju SRJ.

ZRENJANIN Razbijena tabla Jevrejske opštine

U noći između 18. i 19. aprila u Zrenjaninu je razbijena tabla jevrejske opštine. Islednici su brzo došli na uvidaj, pretpostavlja se da je taj varvarski akt počinila grupa mladića, ali za sada dokaza nema.

INTERVJU

ARTUR KOL, AMBASADOR IZRAELA U SRBIJI

Ja sam cionista starog kova

Razgovarao: Saša Ristić

Razgovor sa njegovom ekscelencijom ambasadorom Izraela u Srbiji gospodinom Arturom Kolom vodili smo 13. aprila u njegovoj kancelariji, zahvalni što je odvojio vreme za čitaoce Jevrejskog pregleda. Naš sagovornik je skoro dve godine u Beogradu i za to vreme uspeo je dobro da nas upozna. Tome je svakako doprinelo njegovo prisustvo na gotovo svim značajnim okupljanjima male jevrejske zajednice Srbije. Ono nas hrabri i podseća na to da Izrael brine o svoj svojoj deci gde god da su raseljena po svetu. Zato Dan nezavisnosti države Izrael, koji se ovih dana proslavlja, iako odličan, ne mora da bude i jedini povod za intervju. Prosto, sa ambasadorom Izraela uvek ima o čemu da se priča.

Gospodine ambasadore možete li u nekoliko rečenica dati opis Izraela danas?

- Vrlo je teško dati kratak opis. Izrael se sprema da proslavi 61. godišnjicu nezavisnosti. Za to vreme je učinio dramatičan napredak, ne samo ako poredimo sa vremenom kada je osnovan, nego za poslednjih deset, dvadeset, dvadeset i pet godina. U društvenom pogledu to je zemlja osnovana od Jevreja koji su došli i još dolaze iz svih krajeva sveta. Oni su stvorili nešto drugo, nešto različito, nešto uzbudljivo. Mislim da ko god dođe u posetu Izraelu može to da vidi na svakom koraku. Može da oseti nešto vrlo uzbudljivo u njegovim ljudima što se nije izgubilo do danas. Izrael je vrlo ponosan na značajne uspehe koje je postigao na polju visokog obrazovanja, nauke, kulture, ekonomije... Imamo, po stanovniku, najveći broj ljubitelja pozorišta, posetilaca koncerata klasične muzike, filharmonije. Izrael je mala zemlja, ali već ima osam nobelovaca... Međutim, još nema mira sa susedima. Neki na Bliskom istoku ne priznaju mu pravo da postoji. Iz dana u dan možemo čuti izjave Ahmadinežada, predsednika Irana, koji poriče Holokaust i poziva na uništenje Izraela. Ne čini on to samo u Iranu nego i putujući po svetu. Svet, opet, kao da ne želi da ustane protiv tog fenomena na način na koji bi trebalo. Iranski predsednik je nedavno dao intervju jednoj nemačkoj novinici u kojem je rekao Nemicima, koji odlično znaju šta se zbivalo u Evropi u ne tako dalekoj istoriji, da Holokausta nije bilo. Ni manje ni više. Hamas

Idealizam je lepa stvar, cionizam isto, ali ljudi, takođe, žele i da pristojno žive

tanjivali na poljima i gajili pomorandže kao simbol modernog Izraela. Kada bismo i danas samo gajili pomorandže i muzli krave bili bismo vrlo siromašna zemlja. A takvi, siromašni, ne bismo bili privlačni Jevrejima da se useljavaju. I ne samo to, nego bi oni odlazili iz Izraela. Idealizam je lepa stvar, cionizam isto, ali ljudi, takođe, žele i da pristojno žive.

Ipak, Izraelci, posebno oni koji dolaze iz istočnoevropskih zemalja, provedu u Izraelu nekoliko godina i idu dalje, vođeni, verovatno, ekonomskim interesima.

- Mislim da je to vrlo važno pitanje, jer njime dotičemo samu prirodu migracionih procesa jevrejskog naroda. Ni mnogi od prvih useljenika, koji su stigli pre osamdeset-devedeset godina, nisu ostajali. Niste to znali? Samo oni među njima koji su bili idealisti ostali su da grade zemlju. Tokom cele istorije, oni koji su činili promene bili su samo tvrdo jezgro jedne veće grupe koja je dolazila, malo ostajala, pa odlazila drugde. Tako su promene nastajale. Nijedan talas imigracije, nije bio takav da su svi useljenici ostajali.

i Hezbolah, koji su podržani od Irana, takođe, negiraju pravo Izraelu da postoji i preduzimaju akte terorizma. Uprkos svemu tome može se reći da smo na putu mira odmakli u odnosu na vreme od pre nekoliko godina. Imamo vrlo jak i stabilan mir sa Egiptom, Jordanom, uključeni smo u pregovore sa Palestincima, a to su dramatične promene. Voleli bismo da proširimo taj krug mira. Danas postoji koalicija arapskih zemalja koje se, zajedno sa nama, suočavaju sa pretnjama Irana i njegove ekstremne ideologije. Vreme da se spusti gard, da se odloži oružje, još nije nastupilo i moramo da budemo jaki, ali daju se videti znaci koji nagoveštavaju da u budućnost možemo gledati sa više optimizma.

Rekli bismo da je ono što nazivamo pionirskim duhom useljenika u dobroj meri iščillilo iz njegovih građana, pogotovo iz mlađe generacije. Slažete li se?

- Teško je ljudima, odraslim na filmovima i knjigama o pionirima osnivačima Izraela, da se, umesto očekivanih prizora lokalnih stanovnika kako ulicom idu jašući kamile, muzu krave i obrađuju polja, suoče sa jednom modernom zapadnjačkom zemljom. Ja ih potpuno razumem. Ali, Izrael se menja, svet se menja. Bilo je divno i uzbudljivo kada su se mnogi od onih koji su došli nas-

Opasna igra Irana

Agencije su danas javile da je predsednik Izraela Šimon Peres upotrebio oštre reči govoreći o Iranu i čak zapretio vojnom akcijom...

- Nisam stigao danas da pogledam agencijske vesti, pa ne znam ništa da vam kažem o tome. Međutim, ono što mogu da vam kažem je da Izrael upozorava otvoreno i javno ceo svet da Iran igra opasnu igru. Iran nije pretnja samo Izraelu nego stabilnosti celog Bliskog istoka i svetu. Iran je kombinacija ekstremne ideologije i velikog vojnog kapaciteta koji ne prestaje da se uvećava ne samo u pravcu konvencionalnog naoružanja nego i nuklearnog, bez obzira na to šta oni o tome govore. Nije na nama Izraelcima da se sami suočavamo sa tim. Iran je pretnja svetu i svet, takođe, treba sa tim da se suoči. Svet će izgledati mnogo drugačije ako Iran razvije nuklearno naoružanje i to mora da bude zaustavljeno.

Opet, procenat onih koji su došli u Izrael i u njemu ostali je mnogo veći nego u bilo kojoj zemlji. Imigranti u svim zemljama dođu, provedu neko vreme, pa ostanu ili se vrate i to je zakonitost svih migracija u svetu. Kod nas je drugačije, jer useljavanje u Izrael nije obična migracija nego povratak kući. I zato ga ne zovemo imigracija nego alija (alija – hebr. uspinjanje, u prenosnom smislu - uspinjanje iz statusa građana drugog reda, poniženja, ropstva, kakav su Jevreji imali u raseljenju p. a.). Postoji ono što bi se nazvalo ideološkim aspektom dolaska u Izrael za razliku od, recimo, naseljavanja Amerike krajem 19. veka u kojem nije bilo nikakve ideologije nego pokušaja da se, pod jedan - obezbedi bolja ekonomska perspektiva i, pod dva – pobegne od novih pogroma i diskriminacije. Sad, da li su svi Jevreji koji su došli u Izrael to učinili iz ideoloških pobuda? Ne bih rekao. Mnogi od njih došli su zbog boljih ekonomskih prilika od onih u zemljama iz kojih su stigli. Nisu mogli da idu u neku drugu zemlju, pa su došli u Izrael. Neki od Jevreja koji su došli u poslednjih petnaestak godina iz Istočne Evrope učinili su to ne iz ideoloških pobuda nego iz ekonomskih razloga i mnogi od njih su – ostali. Zato nije pravo pitanje zašto neki ljudi odlaze nego zašto toliko mnogo njih ostaje da živi u Izraelu. To je veliki uspeh moje zemlje.

Uprkos tome što život u Izraelu nije uopšte lagan...

- Da, uprkos tome. Imali smo pet godina Intifade, napadani smo raketama iz Iraka u vreme Zalivskog rata, imali smo oružane sukobe u Libanu, konstantne sukobe sa Palestincima, a, eto, useljenici ostaju da žive tu što se može smatrati velikim uspehom. Mnogi useljenici koji su došli iz Sovjetskog Saveza i njegovih republika, posle tolikih godina života u komunizmu, gotovo da ništa nisu znali o judaizmu i svojim jevrejskim korenima. Došli su u Izrael, uklopili se u okruženje i postali deo njegove kulture. Njihova deca i unuci odlično govore hebrejski, upoznati su sa svojom istorijom, kulturom. Brojni Jevreji iz bivše Jugoslavije su iskoristili mogućnost da se usele u Izrael tokom rata koji je bio devedesetih prošlog veka. Mnogi od njih su se nakon rata vratili. Da li je to neuspeh države Izrael? Ne, jer veliki broj njih nisu ni došli da bi se uselili nego da bi se sklonili od rata.

U prošlom broju objavili smo intervju sa muftijom srbijanskim efendijom Muhamedom Jusufspahićem. Govoreći o tome kako vidi budućnost Izraela, rekao je i da bi voleo da može da hodočasti Jerusalim. Šta bi moglo da bude prepreka tome?

- Pre svega dozvolite mi da kažem da bih bio više nego srećan da Muftija ili bilo koji musliman iz Srbije poseti Izrael i hodočasti Jerusalim. Njegovim dolaskom bili bismo počastvovani i ja sam prvi koji bih mu u tome pomogao. On mi je to jednom nagovestio i ja sam mu rekao da me obavesti kada želi da dođe u Jerusalim. Ništa dakle nema sa naše strane što bi moglo da ga u tome spreči. Podsetiću vas da je Jerusalim još od 1967. godine otvoren grad

Ja ne predstavljam Izrael samo pred zvaničnicima zemlje u koju sam poslat, u ovom slučaju Srbije, nego i pred jevrejskim zajednicama

za sve hodočasnike svih religija da dođu i mole se na svojim svetim mestima. To se razlikuje od vremena pre 1967. godine kada je Jevrejima bilo zabranjeno da dođu na svoje svetinje.

Da li je po vašem mišljenju nedavni sukob u Gazi narušio imidž Izraela?

- Negde je to bilo manje, negde više, ali treba biti iskren i reći da su slike koje su stizala iz Gaze nanele izvesnu štetu imidžu Izraela. Mislim da je ta šteta privremena. Moramo mnogo da radimo na tome da svetu objasnimo kakva je priroda neprijatelja sa kojim smo se suočili, kakva je realnost u našem regionu. Voleo bih da je to bila granica kao ona između Švedske i Norveške, voleo bih da smo se suočili sa razumnim protivnikom. Mnogo bi bilo lepše prikazati na televiziji kako je potpisan mir i kako se lideri dve strane u to ime rukuju. Želeo bih da to uradimo što je pre moguće sa Palestincima i ostalim Arapima i da svet odahne. Ali dok se to ne dogodi naša prva obaveza je da zaštitimo svoju državu i narod. Bili smo napadani od strane ekstremne terorističke organizacije iz dana u dan, a bez adekvatnog odgovora sa naše strane. To je njih ohrabrivalo da nastave sa napadima. Važnija je naša odgovornost da zaštitimo svoj narod nego da sačuvamo dobar imidž. Pokušali smo da to

uradimo sa minimumom razaranja i štete uključujući i minimum štete po naš imidž. Ali, da ne branimo sebe zbog toga što bi to štetilo našem imidžu – to prosto ne bi bilo moguće.

Kako vidite trenutne odnose Srbije i Izraela?

- Mislim da su naši odnosi dobri i razvijaju se na mnogim poljima. Pomenuo bih saradnju u kulturi, nauci, ekonomiji, trgovini... Takođe, naši politički i diplomatski odnosi su dobri. Nadam se da ćemo u ovoj godini videti više srpskih ministara u poseti Izraelu i izraelskih u Srbiji što se nije događalo u poslednje vreme, jer je realnost na Bliskom istoku sprečavala da se to dogodi. Sada, kada, nakon izbora u Srbiji i izbora u Izraelu, imamo nove vlade možemo nastaviti sa ministarskim posetama. Mislim da odnosi mogu da nastave da se unapređuju. Još ima dosta toga da se uradi, još nismo postigli onaj nivo odnosa i saradnje koji bih ja voleo da vidim na mnogim poljima...

Kojim?

- Pre svega na ekonomskom! Mislim da nivo trgovinske razmene naše dve zemlje raste, ali je daleko niži ako bismo ga uporedili sa razmenom koju imamo sa drugim zemljama u regionu. Mogućnosti su velike.

Šta bi to Srbija mogla da ponudi izraelskom tržištu koje je preplavljeno robom iz celog sveta?

- To pitanje su mi postavljali vrlo često. Siguran sam da ima šta, apsolutno! Ali moram da kažem dve stvari. Prvo: srpski proizvođači moraju da budu malo agresivniji u pokušaju da izvezu i pronađu tržišta za ono što proizvode. Drugo: moraju da analiziraju šta drugim zemljama treba i da počnu to da proizvode. Mislim da Srbija zaista ima mnogo toga što bi mogla da ponudi Izraelu, kao i da Izrael ima mnogo toga što bi mogao da ponudi Srbiji. I mi i vi moramo biti prodorniji u pokušaju pronalazjenja tržišta za naše proizvode. Naravno, to nije lak posao, ali mnogo je ljudi u Srbiji koji poznaju prilike u Izraelu i naših koji poznaju Srbiju što je velika prednost. Ja znam da je Srbija posebno zainteresovana za izraelske investicije ovde. Srbi kažu: "U redu, za trgovinu nam

nije mnogo toga preostalo, ali investicije su mnogo bitnije!” Ne kažem da investicije nisu važne, važne su naravno, ali mislim da im se daje preveliki značaj. Po meni, trgovina je važnija. Izvoz donosi poslove, radna mesta, prihod u inostranoj valuti... prema tome, vrlo je značajan.

Ovde ste oko dve godine, kako vam se dopada naša sredina?

- Živeti i raditi u Beogradu je fascinirajuće. Stalno se nešto događa. Ustanete ujutro i zapitate se: “Koja je razlika između današnjeg i jučerašnjeg dana ili u odnosu na prethodni mesec?” Srbija je vrlo značajna zemlja. Ona je, nema sumnje, vodeća država u regionu i u tom smislu što stvari koje se ovde događaju, pozitivne ili negativne, utiču na mnogo šire područje. Zato se diplomata koji ovde radi oseća kao da ima ulogu u stvaranju istorije koja je mnogo značajnija od same zemlje u kojoj je. Takođe, ovo je i vrlo komplikovano područje. Za moju porodicu i mene, ovde sam sa ženom i mlađim sinom, naročito je zanimljiv susret sa drugačijom kulturom, sa vrlo bogatom srpskom istorijom. Posebno je vrlo lep osećaj kada vidimo da, naravno ne svi, ali vrlo velika većina, ovdašnjih ljudi, kada čuju da smo iz Izraela, iskazuje vrlo pozitivan stav prema nama, Izraelu i Izraelcima. I to se događa gotovo uvek nezavisno od toga da li se susrećemo sa ljudima iz seoskih područja, gradova u unutrašnjosti ili u Beogradu, jednostavnim ili visoko obrazovanim. Stvarno je lep osećaj kada vidite da mnogi Srbi imaju vrlo pozitivan stav prema Izraelu i Jevrejima.

Kakav ste utisak stekli o jevrejskoj zajednici Srbije?

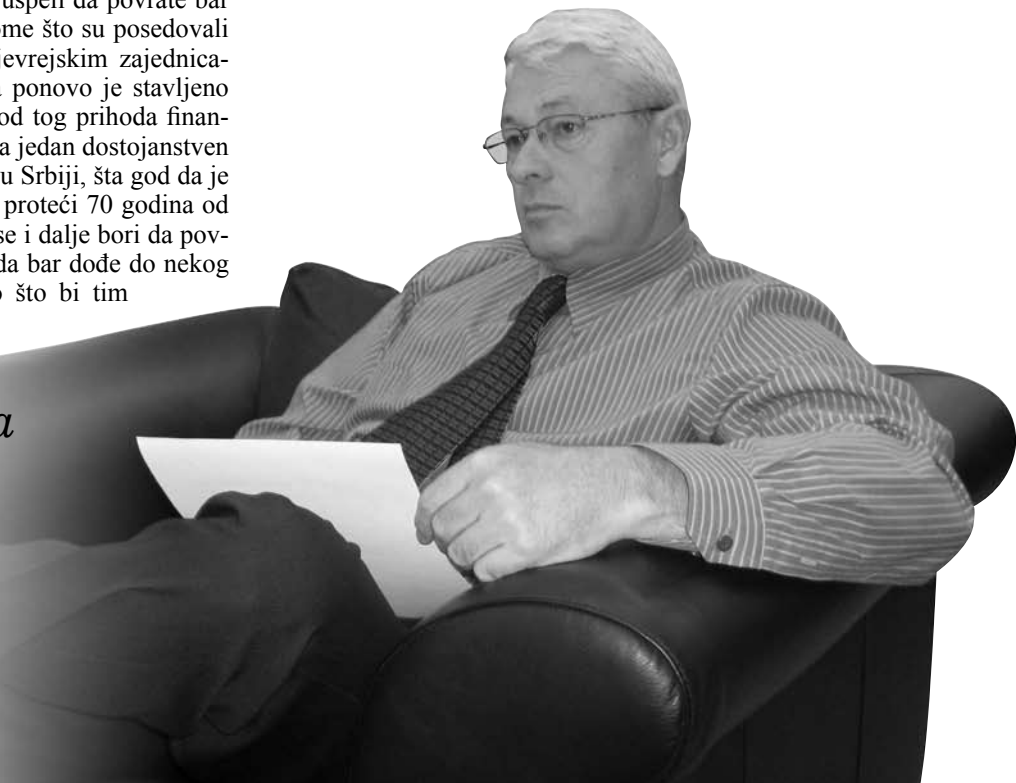
- Ovo je moja treća diplomatska misija. Prva je bila u Atlanti u Sjedinjenim Američkim Državama, druga u Londonu, Velika Britanija. Došao sam, dakle, iz gradova u kojima je vrlo velika Jevrejska zajednica, u Srbiju u kojoj je to sasvim drugačije. Jevrejska zajednica u Srbiji je vrlo mala. Ona se bori da opstane. Duboko poštujem to što svaki član te tako male zajednice čini koliko može da očuva judaizam, da razume njegovu religiju i prošlost pod vrlo teškim okolnostima. Jako mi je žao što u mnogim slučajevima vidim nedostatak odgovarajućih uslova za rad jevrejskih opština. Praktično u celoj Srbiji postoji samo jedna sinagoga koja u potpunosti funkcioniše. Znam i da je teško obezbediti neophodne fondove za finansiranje aktivnosti. Ne bi trebalo da bude tako, jer su u celoj Evropi Jevreji do danas uspjeli da povrate bar deo nekadašnje imovine. Ne govorim o onome što su posedovali pojedinci nego o onome što je pripadalo jevrejskim zajednicama. Nešto od vraćene imovine tih Jevreja ponovo je stavljeno u nekadašnju upotrebu, a nešto se izdaje i od tog prihoda finansira rad jevrejskih opština, posebno malih, na jedan dostojanstven način. Žao mi je što moram da kažem da se u Srbiji, šta god da je razlog, to još nije dogodilo. Još malo pa će proteći 70 godina od vremena Holokausta, a Jevrejska zajednica se i dalje bori da povрати imovinu na koju polaže puno pravo ili da bar dođe do nekog razumnog dogovora o naknadi za oduzeto što bi tim

Ja znam da je Srbija posebno zainteresovana za izraelske investicije, ipak, po meni, trgovina je važnija. Izvoz donosi poslove, radna mesta, prihod u inostranoj valuti...

malim opštinama omogućilo da opstanu na jedan dostojan način. Nadam se da će se to dogoditi uskoro. Koliko ja znam, Beograd je jedina značajna evropska prestonica bez odgovarajućeg jevrejskog muzeja. Naravno, on postoji, ali pogledajte u kakvim uslovima radi! Mnogi njegovi vrlo značajni eksponati su ruinirani zbog nedostatka odgovarajućih uslova! Beograd je, takođe, grad u kojem ne postoji odgovarajući obrazovni centar o Holokaustu. Nijedan grad u Evropi, bar koliko je meni poznato, nije u takvoj situaciji. Jasno, to ne može biti urađeno samo od strane jevrejske zajednice Srbije, kojoj nedostaju sredstva. U tome joj mora pomoći šira društvena zajednica, opština, država... Kada god posetim Suboticu iskoristim priliku da odem u tamošnju sinagogu koja je pravi dragulj u svakom smislu: arhitektonskom, kulturnom, istorijskom. Ona je pod zaštitom Uneska kao svetsko kulturno blago. Ali nije u funkciji i zato je važno vratiti joj nekadašnji sjaj i slavu. Ne samo radi dobrobiti tamošnje jevrejske opština nego i za dobro grada Subotice i same Srbije. Što se samog Beograda tiče, ključni faktor jevrejskog obrazovanje i očuvanja judaizma je njegoova sinagoga. Ovde sam oko dve godine i vidim da je postala sve više i više magnet. Posećuje je sve više ljudi koji dolaze raznim poslom iz raznih krajeva i to je jako dobar znak.

I, na kraju, kako ocenjujete odnose Izraelske ambasade sa Savezom jevrejskih opština Srbije?

- Ja sam Izraelac koji je rođen u Rumuniji, dakle, ne tako daleko odavde i pripadam starom tipu cioniste vrlo privrženom ideji cionizma. Čvrsto verujem rečima Bena Guriona da je država Izrael država jevrejskog naroda. Mi koji smo Izraelci i živimo u Izraelu nismo vlasnici njegovog tla. Ono pripada svim Jevrejima. U tom smislu, kao neko ko predstavlja Izrael imam posebnu ulogu jer ga ne predstavljam samo pred zvaničnicima zemlje u koju sam poslat, u ovom slučaju Srbije, nego i pred jevrejskim zajednicama, bilo da su one velike, kao u Sjedinjenim Američkim Državama ili male kakva je ovde. Ambasada održava vrlo dobre kontakte sa čelnicima jevrejskih opština u Srbiji. Kada god posetim neki grad u Srbiji koji ima jevrejsku opština gledam da se sretnem sa njenim članovima, da pokušam da razumem prilike u kojima rade i čini me srećnim ako mogu da im budem od bilo kakve pomoći.

Čestitke

Povodom Pesaha predsedniku Saveza jevrejskih opština Srbije Aleksandru Nećaku stigao je veliki broj čestitki sa najlepšim željama upućenim jevrejskoj zajednici Srbije i njemu lično. Ovim putem SJOS i gospodin Nećak se svima najtoplije zahvaljuju.

Narodna skupština Republike Srbije

Poštovani gospodine Nećak,

Vama i svim pripadnicima jevrejske zajednice u Srbiji srdačno čestitam praznik Pashe. Želim vam da dane provedete u miru, blagostanju i porodičnoj sreći. Uverena sam da će jevrejska zajednica, svojom bogatom kulturom i tradicijom, nastaviti da doprinosi očuvanju duhovnih vrednosti našeg društva.

S poštovanjem,
Prof. dr Slavica Đukić-Dejanović,
predsednik Narodne skupštine

Ministarstvo vera

Poštovani gospodine Nećak,

Vama i svim pripadnicima Jevrejske zajednice u Srbiji najsrdačnije čestitam praznik Pesah.

Obeležavajući uspomenu na slavne dane iz prošlosti jevrejski narod jača svoju veru, obnavlja duhovnu snagu, učvršćuje porodicu, neguje neprolazne ljudske vrline i doprinosi stvaranju trajnih kulturnih, naučnih i umetničkih vrednosti.

Naša je iskrena želja da praznik proslavite u miru, sa osećanjem da živite među prijateljima i da će Srbija omogućiti Jevrejskoj zajednici da razvija svoju kulturu, afirmiše originalnu tradiciju i neguje specifičnosti kojima se odlikuje.

S poštovanjem,
Ministar prof. dr Bogoljub Šijaković

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

Cenjeni gospodine predsedniče,

Povodom Pesaha, jednog od najvećih praznika jevrejskog naroda, upućujem Vama, Vašim saradnicima i svim Jevrejima u Republici Srbiji u ime Ministarstva za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije i u svoje lično, čestitke i najbolje želje.

Neka i ovaj praznik protekne u duhu razumevanja, tolerancije i želje za unapređivanjem demokratskih vrednosti u našoj zemlji.

U to ime, želim Vam uspeh u obavljanju vaše odgovorne dužnosti.

Ministar Svetozar Čiplić

Hrišćanska adventistička crkva

Predsedniku Jevrejske zajednice gospodinu Aleksandru Nećaku

Vama i svim vernicima čestitamo praznik Pashe i želimo da Veliki Gospod Bog koji je izveo Izrailj iz ropstva i poveo ih putem ka obećanoj zemlji i danas vodi i senom svojih krila zaštititi svoj narod kojeg ljubi ljubavljvu večnom.

Predsednik Glavnog odbora
Miodrag Živanović

Pokret snaga Srbije - Bogoljub Karić

Uvaženi gospodine Nećak,

U ime članova i simpatizera Pokreta snaga Srbije – Bogoljub Karić najiskrenije Vam čestitam Pesah sa željom da ovaj veliki praznik provedete u krugu najmilijih, u zdravlju, radosti i miru.

Iskreno,
Dragomir J. Karić, zamenik predsednika
Pokreta snaga Srbije – Bogoljub Karić

S E D E R

BEOGRAD

SEDER PESAH U KOŠER RESTORANU

Svi smo podjednako važni

*Zašto je ova noć različita
– pitale su Hana, Orli i Dina*

Piše: Jelena Kaderon

Ove godine je, peti put od kako je renoviran košer restoran beogradske sinagoge Sukat Šalom, 8. nisana 5769. godine održan Seder Pesah. Kapacitet nove sale je nešto manji od svečane sale JOB-a, tako da je sederu prisustvovalo 120 ljudi.

Odmah posle službe za Erev Pesah, koja je počela u 19 časova i trajala sat, rabin Asiel je počeo da čita „Hagadu“. Hana i Orli Asiel i Dina Kalderon, nisu više najmlađa deca u zajednici, ali kako su bile jedine prisutne od mlađih, otpevale su „Ma ništana“ i sve okupljene pitale: „Zašto je ova noć različita od svih drugih noći?“ Čitanje „Hagade“ je trajalo gotovo sat i po, da bi nakon toga usledila večera.

Tokom čitanja „Hagade“, rabin Asiel je davao različite, vrlo zanimljive, komentare. Među njima, posebno intresantan je bio onaj vezan za poređenje hijeroglifskog i hebrejskog pisma, iz kojeg je proizašlo poređenje hijerarhijskog i horizontalnog društvenog sistema.

Hijeroglifsko ili sveštenski pismo, za čije ovladavanje je trebalo da prođe nekoliko desetina godina, bilo je dostupno samo sveštenskom staležu. Kako su za pismenost vezani obrazovanje i društveni status, za siromašan i nepismen narod bilo je nemoguće da se kreće naviše kroz društveni establišment. Egipatsko društvo je bilo strogo hijerarhijsko, što je karakteristika i brojnih drugih društvenih uređenja u istoriji.

Za razliku od hijeroglifskog pisma, koje je brojalo od osam stotina do pet hiljada karaktera kroz istoriju, hebrejsko pismo ih ima samo 22 i može da ga savlada bilo ko. Dakle, pismenost i obrazovanje su bili dostupni svima, tako da je izlazak Jevreja iz Egipta omogućio, između ostalog, stvaranje novog tipa društva koje u svojoj suštini nije hijerarhijsko nego horizontalno. Činjenica da smo svi podjednako važni, duboko je utisnuta u naše kolektivno nesvesno.

Završetak čitanja „Hagade“ je bio u 11.20 časova. Na kraju večeri posle poznatih reči: „Le Šana Abaa Birušalajim“, koje izražavaju nadu da ćemo se videti iduće godine u Jerusalimu, otpevana je „Hatikva“.

R P E S A H

OSIJEK

NEZABORAVNO DRUŽENJE U BIZOVAČKIM TOPLICAMA

Kao u stara vremena

U izvanrednom ambijentu velelepog kompleksa Bizovačkih toplica i odličnoj organizaciji Židovske općine Osijek, krajem marta priredeno je tradicionalno druženje pred Pesah. Na druženju su se, pored izuzetno dragih i neobično gostoljubivih Osječana, prema dobroj tradiciji okupili i brojni gosti iz Zagreba, Sarajeva, Doboja, Beograda, Novog Sada, Subotice, Zrenjanina, Niša i Sombora, kao i Jevrejske opštine iz Hodmezevašarhelja (Mađarska).

Među prvima u ime domaćina goste je pozdravio Drago Kon, sekretar Židovske općine u Osijeku, a nešto kasnije pridružio se i Damir Lajoš, predsednik koji je kao i uvek dao nesebičan doprinos da sve protекne u najboljem redu. Ponovni susreti starih prijatelja bili su prilika da se osveže sećanja na druženja i letovanja prohujalih vremena.

Sledili su pozdravi gostiju. Poznati pub-

licista i istraživač Eli Tauber, predstavnik Jevrejske opštine Sarajevo, sa neskrivenom radošću i zadovoljstvom najavio je da će uskoro taj grad ukazati gostoprимstvo svim članovima Jevrejskih opština u bivšoj Jugoslaviji.

Sati boravka u Bizovačkim Toplicama protekli su filmskom brzinom. Bilo je zabave i rasonode za svačiji ukus. U izvanredno bogatom i raznovrsnom kulturno umetničkom programu nastupili su članovi KUD "Bizovac" iz istoimenog mesta koji su prikazali raskošan kolorit na daleko čuvenog ovdašnjeg folklora i nošnji, uz pratnju Tamburaškog sastava. Posebnu atrakciju predstavljao je nastup Plesne grupe Židovske općine Osijek, koja je u prepunoj dvorani pozdravljena spontanim aplauzom.

Po ko zna koji put, manirom proverenog muzičkog umetnika, goste je zabavljao Saša Montiljo, oduševivši izvođenjem hebrejske

muzike. Predstojeći praznik Pesah čestitao je Luciano Prelević, rabin Židovske općine u Zagrebu.

Prohladno i vetrovito vreme nije smetalo gostima da prošetaju i upoznaju ovaj reprezentativan ugostiteljski-turistički objekat koji se nalazi na putu Našice - Zagreb, a u popodnevnim časovima mnogi od njih su odlučili da se okupaju u bazenu.

Tekst i snimci : Andrija Sekelj

NOVI SAD

Čas istorije

Za Seder večeru članovi Jevrejske opštine sa porodicama i prijateljima okupili su se u Sali. Elza Farkaš je upalila sveće, predsednica dr Ana Frenkel pozdravila je prisutne i prenela mnogobrojne čestitke, a Pavle Vamošer je vodio večer. Još jedanom smo čuli priču o izlasku iz Egipta. Bilo je mnogo reči o Pesahu jednom od najvećih praznika. Gostima je bilo zanimljivo da čuju o tome kako se slavi, zašto se jede maces, da glava porodice drži Seder, da kuća mora da se očisti i iz nje ukloni sve što je kvasno i kiselo, simboličci seder tanjira, čaši vina koja se ostavlja za proroka Elijahua... Saznali su, takođe, što-šta o izlasku iz Misira, pomoći Boga, lutanju od 40 godina... Druženje je, kao što valja, bilo i prilika da se uživa u ukusnoj večeri.

ZEMUN

Nedostajao rabin

Obeležavajući Pesah, članovi Opštine iznova su se podsetili na najznačajniji deo jevrejske istorije. U društvu dragih prijatelja, uz obavezno posluženje, vreme je brzo prolazilo. Kao jedna porodica, dvadesetak Zemunaca, okupljenih oko trpeze, uživalo je u pričama o izlasku iz Egipta. Bila je prisutna i draga gošća Marijana Ajenkol iz Međureligijsko centra, sa kojom su razmenjene priče o običaju farbanja jaja, karakterističnim za hrišćanstvo ali i judaizam. Marko Šer je objašnjavao istorijat nastanka macesa gostima koji su po prvi put proslavljali Pesah. Uz obavezno vino, dobijeno zahvaljujući ljubaznosti rabina, večer je bilo kompletno. Malo je ako se kaže da je rabin nedostajao, ali postoji nada da će se sve to već sledeće godine promeniti.

Nenad Fogel

SUBOTIČKO SEDER VEČE U OČIMA ZEMUNACA

Kad je najbolje - fajront

JO Subotica nastavlja dobru tradiciju okupljanja malih jevrejskih zajednica. Mnogobrojni gosti su prvo prisustvovali službi u Sinagogi da bi potom u društvu domaćina uživali u prijatnoj atmosferi obredne večere. Pre početka Seder večere Robert

Sabadoš, doskorašnji predsednik, pozdravio je prisutne. Posle duže „dramske“ pauze na kraju se posebno zahvalio članovima JO Zemun i njihovom predsedniku Nenadu Fogelu, zbog, kako je istakao, činjenice da smo mi prevalili najduži put. Taj put

Visoki gost

Ove godine na Seder-večeri gosti Jevrejske opštine Subotica, osim prijatelja iz Jevrejske opštine Sombor, Zemun i Zrenjanin, bili su i gospodin Arpad Dolinski, biskup Evangelističke crkve augzburške veroispovesti i njegova supruga.

se svakako ne može meriti sa onim koji su prevalili naši preci prilikom izbavljenja iz egipatskog ropstva, a nije nam trebalo ni 40 godina nego svega nekih dva sata da stignemo na naše omiljeno odredište – Suboticu. Fogel se zahvalio na dobrodošlici, istakavši da je već pomislio da će, u starom dobrom maniru prethodnog predsednika Saveza Ace Singera, prisustvo Zemunaca biti zanemareno. Ovako opuštenu atmosferu najbolje je nastavio novoizabrani predsednik

JO Subotica Tomika Halbror, koji je, uz rimovani podsetnik za redosled Seder Večere (sastavio ga rabi Šmuel ben Šlomo Luzato), započeo zvanični deo proslave.

Rastanak je svima teško pao jer se, upravo na samom kraju, rasplamsala debata o tome ko su lideri u jevrejskim zajednicama. Tema, aktuelna i svima bliska, ipak je ostala za neka bolja vremena. Mi se nadamo da će susret „Kol Zemun“ u junu 2009. biti dobra prilika da se ona nastavi.

KIKINDA

Vino za proroka

U izuzetno prijatnoj atmosferi, uz čašu vina za proroka Eliju, haroset, pečena pileća krilca, kuvana jaja, maces, članovi JO Kikinda obeležili su praznik Pesah u novim prostorijama.

Prisutne je pozdravio predsednik Stojan Knežević i pozvao ih da i dalje učestvuju u njenom radu negujući običaje i tradiciju jevrejskog naroda.

Najstarija članica Ilonka Terek pročitala je esej o istorijatu, značaju i običajima vezanim za Pesah. Praznična atmosfera bila je obogaćena zvucima tradicionalne jevrejske muzike.

Jasna Grbić

SOMBOR

Izvanredno raspoloženje

Na izuzetno svečan način članovi Jevrejske opštine u Somboru u petak, 10. aprila obeležili su praznik Pesah. Posle prigodne molitve koju je kazao Saša Fišer, u izvanrednom raspoloženju proteklo je druženje, uz maces, skuše i voće. Vredne članice ženske sekcije i ovoga puta su maksimalno zasukale rukave da sve protekne u najboljem redu.

Centralnoj svečanosti povodom velikog praznika Pesaha prisustvovala je polovina članova malobojne somborske jevrejske zajednice kojima je praznik čestitao njen predsednik Saša Cvejlin.

Andrija Sekelj

ZRENJANIN

Čestitke sa svih strana

U utorak 14. aprila u prostorijama Jevrejske opštine svečano je obeležen Pesah. Uz prigodno predavanje članice Ženske sekcije Kristine Švan na temu istorije i običaja vezanih za Pesah, priredena je svečana večera kojoj je prisustvovala velika broj članova opštine i gostiju. Veliko zadovoljstvo prisutnima priredili su najmlađi članovi Jevrejske opštine David Pruginić i Lara Nuhanović koji su izveli prigodan muzički program. Uz brojne praznične čestitke sa svih strana sveta, večer se nastavilo u veseloj atmosferi, pričama i pesmom. Bio je to pravi način da se obeleži praznik.

IZ JEVREJSKIH OPŠTINA

Jom Hašoa

Na Jevrejskom groblju u Beogradu, dvominutnim ćutanjem, 21. aprila 2009.

godine u 10 časova, obeleženo je sećanje na 6.000.000 Jevreja stradalih u Holokaustu.

Komemorativnom skupu, prisustvovali su članovi zajednice i predstavnici Ambasade Izraela. Prigodnim govorima prisutnima su se obratili predsednik Jevrejske opštine Beograd, prof. Jovan Elazari i zamenik izraelskog ambasadora Jair Fromer.

Venci su položeni na spomenik stradalim žrtvama Holokausta i spomenik stradalim Jevrejima u Kladovskom transportu.

Stigla humanitarna pomoć WJR-a

Obaveštavamo članove zajednice da je primljena humanitarna pomoć od jevrejske humanitarne organizacije WJR iz Londona. Pošiljka sadrži odeću za odrasle i decu i invalidska pomagala. Upućena je svim jevrejskim opštinama kao i nekim socijalnim ustanovama izvan zajednice.

Održana Izborna skupština JO Beograd

Jevrejska opština Beograd održala je 5. aprila 2009. Redovnu godišnju i Vanrednu izbornu skupštinu kojoj je prisustvovalo 76 punoletnih članova zajednice. Dnevni red je predvideo predavljanje kandidata za izbor predsednika i članova Nadzornog odbora. Takođe bilo je reči o radu JO Beograd, a prisutni su mogli čuti i izveštaj Nadzornog odbora. Nakon usvajanja završnog računa za 2008. godinu i predloženog budžeta za 2009. glasalo se za predsednika Opštine i članove Nadzornog odbora. Na glasanje je izašlo 148 glasača. **Za predsednika JOB izabran je prof. dr Jovan Elazar - 144 glasa, a u NO JOB ušli su: Srdan Ćirić, Vojin Varnai, Božidar Levi i Gordana Petronijević.**

Nastanak pisma

Sekcija za hebrejski jezik JOB poziva vas na predavanje Dušice Stojanović-Čvorić „Nastanak pisma“, koje će se održati u sredu, 27. maja 2009. godine u 19 časova, na II spratu JOB, u Maloj sali.

Koordinator je Nela Papić

PURIM JE BIO I U BEOGRADU

Fešta do u sitne sate

Kažu da se ono što novine ne objave nije ni dogodilo, pa bi se tako, nakon čitanja prošlog broja "Jevrejskog pregleda", mogao izvesti pogrešan zaključak da su sve jevrejske opštine proslavile Purim, dok jedino beogradska nije. E, jeste, a evo i kako.

Velika sala Jevrejske opština Beograd bila je prepuna, raskošno okičena, blistala je kao nikad do tada. Posebnu pažnju privlačile su slike maski na zidovima - kreacija slikarke Mirjane Lehner. Sve je, dakle, podsećalo na vedru atmosferu ovog praznika, ali i na Esteru, Ahašveroša, Amana...

Goste je pozdravio Davor Salom, svojevremeni generalni sekretar Saveza, a zatim i kazao nekoliko reči o značaju praznika. Usledio je bogat muzički program, plesalo se, a bila je organizovana i tombola sa vrednim zgodicima.

Gosti večeri bili su odličan poznavalac ladina i tradicije španskih Jevreja Drita Tutunović, koja je otpevala nekoliko sefardskih romansi i daroviti mladi pevač Nikola Salaćanin, koji je izveo desetak izraelskih i sefardskih pesama prateći se na gitari. Slavlje ne bi bilo to što jeste bez posluženja, pa je trpeza bila prepuna tradicionalnih jela po – popularnim cenama. Ćakonije su pripremile kuvarice Košer kuhinje pod dirigentskom "varjačom" Ele Rojnik i mnoge članice. Fešta je trajala do ponoći, a organizatori, od srca zahvalni svima koji su pomogli da protekne kako dolikuje veselom prazniku, posebno izdvajaju Silvi, Eli, Rušku, Mirjanu, Biljanu i Sašu.

Mija Salom

IZ JEVREJSKIH OPŠTINA

NIŠ

2. april

Održano predavanje Davora Saloma iz Beograda "Kako i zašto slavimo Pesah".

3. april

Članovi JO bili su u poseti rabinu Isaku Asielu u Beogradu. Akcija "U gostima kod rabina" se održava više od deset godina. Gosti su tom prilikom prisustvovali službi za Šabat i ujedno dali i limud za sve preminule u JO Niš kao i dobrovoljni prilog za sinagogu u Beogradu.

6. april

Na poziv Udruženje "Grčka svetlost" iz Niša, članovi Opštine prisustvovali su slavi Blagovesti u Svetosavskom domu u Nišu.

8. april

JO posetio je istoričar Matias Hanau iz Stokholma.

13. april

U prostorijama Jevrejske opštine članovi obeležili Pesah.

19. april

Godišnjoj skupštini u Beogradu prisustvovala su predsednica Jevrejske opštine J.Čirić i članica Lj. Milojković. Za svoj rad Megilom je nagrađena Jasna Čirić.

IZ JEVREJSKIH OPŠTINA

NOVI SAD

PROMOCIJA KNJIGE AVRAMA ATIJASA

Zapisi o životu

Publicista Avram Atijas predstavio je krajem marta članovima Opštine novu knjigu „Eseji o životu i verovanjima“ objavljenu u Izraelu gde danas živi. Ovo delo govori o putovanju njegove duše i njegovom duhovnom razvoju. i predstavlja zbirku zapisa o životu, religiji, posebno o judaizmu ali i razmišljanja o starosti, usamljenosti, maskama koje ljudi nose. Zapisi su nastali u periodu od 2002. do 2008. godine u Izraelu. Stavovi su lični, a knjiga šalje pozitivne i humane poruke. Pisac je pokušao da odgovori na pitanje kako i zašto čovek postaje religiozan. O sebi je rekao da je stao na pola puta u pokušaju da u Izraelu postane ortodokсни vernik što je njegovim sinovima pošlo za rukom. Posebno su interesantni odeljci: „Starost viđena iz vlastitog ugla“ i „Biti Jevrejin - privilegija ili breme?“

ZAHVALNOST

Deca, roditelji i vaspitači zahvaljuju se Đorđu Kekiću i kompaniji "Univerzal" za doprinos u nabavci likovnog materijala neophodnog za rad Dečijeg kluba u iznosu do 2500 dinara i znatnoj količini poklonjenih flomastera i tempera.

ODRŽANA REDOVNA GODIŠNJA SKUPŠTINA SJOS

Robert Sabadoš novi potpredsednik

Dana 19. aprila 2009. održana je Redovna godišnja skupština Saveza jevrejskih opština Srbije.

Nakon izbora radnog predsedništva i odavanja počte članovima preminulim u periodu između dva zasedanja, predsednici Jevrejske opštine Niš Jasni Čirić svečano je uručena Megila zahvalnica za dugogodišnji predani rad.

Potom su, po dnevnom redu, usledili: Izveštaj predsednika SJOS Aleksandra Nečaka (usvojen), usvajanje izvršenja Budžeta za 2008. godinu i usvajanje Budžeta za 2009. Po obe ove dve tačke izvestilac je bila Olga Knežević, a izveštaji su usvojeni.

Dozu izbornog karaktera Redovnoj godišnjoj skupštini dala je tačka dnevnog reda u kojoj je tajnim glasanjem biran za-

Jasni Čirić uručena Megila zahvalnica

menik predsednika SJOS. Od dvojice kandidata: Feđe Fišla iz Novog Sada i Roberta Sabadoša, doskorašnjeg predsednika Jevrejske opštine Subotica, delegati su se u velikoj većini opredelili za ovog drugog.

Na skupštini je bilo zanimljivih diskusija po raznim pitanjima. Tako se moglo čuti izlaganje upravnice Jevrejskog istorijskog muzeja Vojislave Radovanović o radu te ustanove kao i predlozi nekih delegata o tome kako da se Muzej učini atraktivnijim publici. Jedan od njih bio je i da se povodom 90. godine od osnivanja Saveza jevrejskih opština postavi izložba. Takođe, nizale su se sugestije o tome kako da se taj jubilej na dostojanstven način obeleži (prijem za političke zvaničnike, društvene i javne radnike, dodela priznanja dugogodišnjim aktivistima...

IZ JEVREJSKIH OPŠTINA

NOVI SAD

RELIGIJE I MEDIJI

Ružne vesti dižu tiraže

Od našeg dopisnika Ljiljane Lepuš

Odnosi religija i medija kao i slobode govora i govora mržnje bili su tema panel diskusije održane nedavno u Jevrejskoj opštini. Organizator i voditelj bio je mladi Igor Ujhazi, student prava, dugogodišnji saradnik "Dnevnika" koji je, kao predstavnik naše jevrejske zajednice, pohađao seminar u SAD u organizaciji Stejt departmenta na sličnu temu.

Učesnici diskusije bili su predstavnik Srpske pravoslavne crkve Đorđe Stojsavljević, đakon katiheta i koordinator Radio Beograda, dr Zorica Kuburić, profesor Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, Igor Mihaljević, novinar novosadskog Dnevnika, Danijela Grujić, profesorka filozofije, Čaba Kovač, stalni đakon Katoličke crkve i urednik Radio Marije, Fadil el Murati, glavni imam Islamske zajednice u Novom Sadu, Avram Izrael predstavnik Jevrejske zajednice. Projekt su podržali i US dept. of State, IREX DC (International research and exchange board – Washington DC).

Od kakvog je značaja tema govori i brojno prisustvo medijskih poslenika koje je, kao i sve ostale, na početku pozdravila predsednica JONS dr Ana Frenkel. Prvi govornik bila je dr Zorica Kuburić, sociolog religije. Govorila je o utiscima iz Amerike, posebno o onim iz Nacionalne katedrale u Vašingtonu u kojoj sve religije mogu da drže svoje službe. Ona smatra da u Americi postoji verska tolerancija nastala kao rezultat svakodnevnih napora. Govorila je još i o novosadskom časopisu "Religija i tolerancija", nekim istraživanjima udžbenika istorije, mišljenju građana, položaju žena...

Igor Mihaljević izrazio je nezadovoljstvo stanjem u našem društvu i novinarstvu. Dobar novinar, smatra on, treba da nastoji da piše objektivno. Nažalost, štampa se ono što prodaje novine, a to su obično loše vesti. Društvo, medije, pa i religiju doživljava kao veoma ispolitizovane, a da to tako bude, zaslužan je državni vrh. Njegov stav je da je naše društvo samo deklarativno sekularno, ali da se ništa ne događa bez blagoslova Svetog sinoda. Crkvi odgovara stanje haosa, beznađa. On dosta pesimistički gleda na stanje u društvu, a Srbe opisuje kao pravoslavne ateiste. Izlaz vidi u hvatanju koraka sa Evropskom Unijom.

Đorđe Stojsavljević, đakon katiheta koji je uz pozdrav prisutnima rekao da je tu uz blagoslov vladike Irineja, istakao je da je Hrist ljubav prema Bogu i čoveku i da je njegova poruka da što ne želimo da se čini nama mi ne treba da činimo drugima. Govorio je o svom višegodišnjem iskustvu u nastavi gde, kako kaže, širi versku toleranciju i đake vodi i u Katoličku crkvu.

Nadovezujući se na izlaganja prethodnika, Čaba Kovač, đakon Katoličke crkve podsetio je da je u Novom Sadu bilo je zajedničkih molitvi, ali da se to u novinama samo spomenulo. Poruka crkve i njena nauka se ne menjaju, čovek može biti srećan samo ako nađe duhovni mir. Crkva bi da učestvuje u medijima, osuđuje govor mržnje i želi da se dobre vesti čuju što šire.

Fadil el Murati, glavni imam Islamske zajednice u Novom Sadu, izlaganje je podredio nemilim događajima i sukobu u Islamskoj zajednici koje mediji nisu tačno prikazali. Smatra da država tre-

ba da da isti prostor svim verskim poglavarima. U Srbiji postoje dve islamske zajednice što je rezultat nekih materijalnih pitanja. Država kao i mediji, smatra, favorizuju beogradskog muftiju, a zapostavljaju Mešihat sa sedištem u Novom Pazaru kojem pripadaju novosadski Muslimani. On već tri decenije živi u Novom Sadu i do nedavnog incidenta nije imao nikakvog problema. Zalaže se za toleranciju i ujedinjenje muslimana u Srbiji.

Avram Izrael kao predstavnik Jevreja u ovoj diskusiji svoje izlaganje je podelio u dva dela – govor o medijima i o ličnom iskustvu sa njima. Uočio je veliki nesklad po kojem mala jevrejska zajednica Srbije ima velikog udela i eksponira se u medijima. Zakoni judaizma nisu se menjali preko tri hiljade godina, a osnova leži u 613 zapovesti kojih svaki Jevrejin treba da se pridržava. Jedna od njih je "Ne laži i ne kleveći". Jevreji su manjinski narod, a mediji su jedan od krivaca za mnogo lošeg što im se dogodilo. U našoj javnosti još postoji uverenje da je ono što kaže jedan Jevrejin stav svih. Danas zvanično u Srbiji ima 1.100 Jevreja, a pre Drugog svetskog rata bilo ih je 80.000. Oni su uglavnom visoko obrazovani, medijski eksponirani ali zajednica je, smatra Izrael, zatvorena i apolitična. On je sa gorčinom govorio o svom ličnom iskustvu. Za vreme NATO bombardovanja bio je glasnogovornik Civilne odbrane i smenjen je zbog svoje odgovornosti i brige za živote ljudi. Posle je pokušao da uđe u politiku i da se kandiduje za gradonačelnika Beograda. Uprkos poverenju mnogih birača odbačen je, veruje, samo zato što je Jevrejin, a Jevrejska zajednica se ogradila jer je, kako kaže, smatrala da Jevrejin ne treba da učestvuje u politici.

Pročitani je dopis Danijele Grujić koja je bila sprečena da prisustvuje.

Zaključak skupa je da se aktivnim stavom može pobediti govor mržnje. U toku diskusije mnogo toga je rečeno, pa je to podstaklo publiku da se javlja za reč, komentarišu ili govore o svojim iskustvima. Dr Teodor Kovač je pričao o ekumenskim molitvama kada je Islamska zajednica održala službu u našoj Sinagogi što je interesantan podatak. S obzirom na interesovanje i odziv, mišljenja smo da bi ovakvih razgovora trebalo da bude više.

IZ JEVREJSKIH OPŠTINA

NOVI SAD

SEĆANJE NA JELICU BJELI

Dobra vila pozorišta

Članovi Opštine kao i brojni ljudi iz pozorišta okupili su se nedavno da odaju poštu i evociraju uspomene na Jelicu Bjeli, doajena Srpskog narodnog pozorišta ili, kako dr Ana Frenkel u pozdravnom govoru reče: „Našu dragu prijateljicu, članicu, osobu koja nam je podarila mnogo radosti tokom decenija na našim susretima“. Jelica Bjeli zauvek nas je napustila 6. marta u 87. godini.

Veče je vodio Voja Soldatović koji je Jelicu decenijama poznao i sa njom radio. Bilo je suza, jecaja, ali i smeha kada su se prepričavale mnoge anegdote iz pozorišnog života, drage prijateljice.

O pokojnici su govorili: Zoran Maksimović, direktor muzeja SNP-a, dr Vesna Krčmar, saradnik, prijateljica i komšinica, Voja Solodotović... Prikazana je reportaža Voje Soldatovića „Uposesti Jelici Bjeli“.

Dramska umetnica rođena je u Beočinu, gimnaziju je pohađala u Novom Sadu i Beogradu. Želela je da postane balerina, ali je kasno počela da uči balet. U Beogradu je radila kao pozorišni statista da bi, kasnije izučila glumu. Posle tri godine igranja u tamošnjim pozorištima prešla je u Novi Sad i na „daskama koje život znače“ provela 37 godina. Odigrala je 113 uloga i oko 10.000 predstava. I posle penzionisanja bila je vezana za pozorište. Sarađivala je u muzeju, u izdavačkoj delatnosti.

Počela nastava engleskog i hebrejskog

U Jevrejskoj opština Novi Sad počela je nastava engleskog jezika za najmlađe pod rukovodstvom Jovane Mutibarić. Časovi su sredom i petkom od 17.15 do 18.15 časova. Mališani su sa oduševljenjem prihvatili sticanje novih znanja uz igru.

Časove hebrejskog jezika u JONS-u za početnu grupu je preuzeo Marko Fišer i održavaju se sredom u dva termina. Zainteresovanost je velika.

PANČEVO

Da se ne zaboravi

Jevrejska opština Pančevo je obeležila Jom Hašoa. Grupa članova položila 21. aprila venac na stratište Jabuka u neposrednoj blizini grada u kojem je u Holokaustu stradalo oko 12.000 Jevreja, Roma i drugih.

Da bi podaci o ovom stravičnom zločinu bili koliko je moguće potpuni, Jevrejska opština Pančevo moli sve čitaocima Jevrejskog pregleda i članove jevrejske zajednice Srbije da joj pošalju kakav dokument u vezi stratišta „Jabuka“ koji bi im u tome pomogao i omogućio da utvrde tačan broj žrtava i njihova imena. O celom događaju Opština ima samo dva dokumenta, svedočenja zarobljenih nemačkih oficira. Jedan se odnosi na samo streljanje i organizaciju ubijanja žrtava, a drugi na uklanjanje tragova zločina.

OBELEŽEN JOM AŠOA

Dan stradanja i junaštva

Na dostojan način u Somboru je 21. aprila obeležen Jom Ašoa, dan stradanja i junaštva. Tim povodom na Jevrejskom groblju u prisustvu članova JO Sombor i gradonačelnika mr Dušana Jovića odata je pošta nastradilim u Holokaustu.

- Danas, 27. nisan po jevrejskom kalendaru, obeležavamo Dan sećanja na žrtve fašizma i na Jevreje poginule, boreći se protiv najvećeg neprijatelja koga su u svojoj dugoj istoriji imali ne samo oni nego i celo čovečanstvo. Svi znamo posledice Drugog svetskog rata i koliko su zla ovom svetu u toku svoje dvanaestogodišnje vladavine naneli nacionalisti Nemačke koji su u svoj program uneli rasnu teoriju u kojoj uzdižu germanske narode, a posebno nemački i proglašavaju ih za višu rasu. U vreme vladavine nacista i njihovih saradnika mali broj Jevreja je uspeo da se spase.

U želji da Dan sećanja obeleži i stradanje onih koji su se aktivno borili protiv fašizma usvojeno je da se dan početka ustanka u Varšavskom getu proglasi za sveopšti spomen dan, kada se u celom svetu odaje pošta ubijenima i poginulima. To je današnji dan 27. nisan i mi smo se ovde okupili da bismo odali poštu poginulima u Holokaustu – kazao je u svom govoru predsednik JO Sombor Saša Cvejin.

Molitvu je izgovorio Saša Fišer, sekretar Jevrejske opština, a zatim su položeni vencu na monumentalni spomenik žrtvama Holokausta i žrtvama borskog rudnika.

U Somboru je pre početka Drugog svetskog rata bilo nešto više od 1.200 Jevreja, da bi kraj dočekalo svega šezdesetak.

Andrija Sekelj

IZ JEVREJSKIH OPŠTINA

SUBOTICA

Tomislav Halbror novi predsednik

Na izborima, održanim u nedelju, 5. aprila 2009. godine izglasano je novo rukovodstvo, koje će naredne dve godine raditi na dobrobit jevrejske zajednice tog grada.

Za predsednika izabran je Tomislav Halbror. Nikola Novkov, dr Franjo Perčić,

dr Džoša Štajnfeld i Dušan Zvekić postali su članovi Izvršnog odbora Jevrejske opštine Subotica, a najviše glasova za mesto u Nadzornom odboru dobili su Pavle Gros, Ivan Nikolić i Tomislav Vidaković.

Od našeg dopisnika Roberta Kovača

OTVORENO MEĐUNARODNO PRVENSTVO JEVREJSKIH OPŠTINA U ŠAHU

Buholc najbolji „igrač“ Subotičana

Organizator Međunarodnog otvorenog prvenstva jevrejskih opština u šahu Jevrejska opština Subotica, ugostila je 25. aprila takmičare iz Beograda, Novog Sada, Pančeva, Zrenjanina, Zemuna i Hodmezevašarhelja (Hódmezővásárhely). Turnir se odvijao u ekipnoj i pojedinačnoj konkurenciji. Predsednik Organizacionog odbora turnira je bio Ivan Hubert, a njegov zamenik Dušan Zvekić, ispred Sekcije za šah Jevrejske opštine Subotica.

Na turniru „drvca je mrdalo“ 30 takmičara. Igran je „švajcarac“ od 7 kola prema opštim Pravilima FIDE za ubrzani šah (20 minuta po partiji) uz kompjutersko parovanje programa Swiss Perfect. Za svaku ekipu mogao je nastupiti neograničen broj igrača, a na to koje će mesto zauzeti u ukupnom poretku odlučivao je zbir poena njena četiri najbolje plasirana igrača. U slučaju deobe kritičnih mesta odlučio je bolji rezultat po Buchholz sistemu, bolji rezultat po Progresu i korektivni Buholc. Pojedinačni plasman se određivao na osnovu broja osvojenih poena.

Glavni sudija turnira je bio međunarodni sudija FIDE Milorad Maravić.

TABELA - POJEDINAČNO

1. Zoran Grujić, 7 poena
2. Ivan Ujhazi, 5,5 poena
3. Svetozar Jančikin, Borivoje Kario, Antal Hegediš i Ratko Panić sa po 5 poena
4. Branislav Đurašević i Zvonko Štajner sa po 4,5 poena;
5. Slobodan Diklić, Zoltan Bene, Josip Miljački, Ištvan Kovač i Pavle Gajin sa po 4 poena.

TABELA - EKIPNO

1. Subotica, 18 poena (Buchholz 112)
2. Beograd, 18 poena (Buchholz 105,5)
3. Novi Sad, 15 poena (Buchholz 99,5)
4. Pančevo sa 15 poena (Buchholz 99)
5. Hodmezevašarhelj, 13 poena
6. Druga ekipa Subotice, 9 poena
7. Zrenjanin, 8,5 poena
8. Zemun, 3,5 poena.

KOMEMORACIJA U POTISKIM GRADOVIMA

Kadiš za putnike vozova smrti

Povodom tragičnih dešavanja tokom proleća 1944. godine i 65. godišnjice deportacije Jevreja Potisja, lokalne samouprave Sente i Kanjiže organizovale su 26. aprila 2009. godine komemoraciju. Sećanja na žrtve Šoa sežu do vremena polaska vozova smrti, koji su ih iz ovih mesta odveli u logore masovnog uništenja.

Delegacija JO Subotica prisustvovala je u Senti komemoraciji koju je organizovala lokalna samouprava i Spomen-odbor sećanja na žrtve Holokausta. Pod rukovodstvom Jenea Hajnala i Jožefa Adama organizatori su izveli program u pomen stradalim sugrađanima na Jevrejskom groblju u Senti, koji je počeo tačno u 15 časova, kada je 1944. godine krenuo voz za deportovanima iz ovog grada. Komemoraciji u Senti prisustvovali su i sveštenici pravoslavne, rimokatoličke i reformatske hrišćanske crkve. Predsednik Opštine Senta Zoltan Pek održao je govor, a u ime jevrejske zajednice prisutnima se obratio Robert Sabadoš, zamenik predsednika SJOS. Reči molitve „El male rahamim“ kazao je Saša Čović, dok je Kadiš za umrle je izgovorio Tomislav Halbror, predsednik Jevrejske opštine Subotica.

U Kanjiži su se na sličan način sećali deportacije. U 18 časova, na mestu gde je stajala sinagoga, okupljenima se obratio predsednik Opštine Kanjiža Mikloš Njilaš. Posle njega čula se reč Zoltana Vajsa, danas jedinog Jevrejina u ovom potiskom gradiću. Nakon „El male rahamim“, Kadiš je izgovorio Nikola Novkov.

IZ JEVREJSKIH OPŠTINA

ZEMUN

Obeležen Jom Hašoa

Projekcijom filma "Vrela krv" Jevrejska opština Zemun je obeležila Jom Hašoa, dan sećanja na 6.000.000 Jevreja stradalih u Drugom svetskom ratu. Film koji dokumentovano prikazuje narastanje raznih fašističkih i nacionalističkih grupa u Srbiji, poslužio je kao dobar povod za diskusiju. Moderator večeri Nenad Fogel, imajući u vidu da su projekciji prisustvovali brojni novinari, pozvao je prisutne da progovore o ulozi medija, naročito pisanih, u stvaranju atmosfere nesigurnosti za sve one koji su drugačiji od većinskog stanovništva. Dragan Stojković, izdavač i vlasnik ugaslih novina „Hronika za Zemun“, otvoreno je progovorio o izneverenim očekivanjima posle oktobarskih promena 2000. go-

KON TIKI TRAVEL ZA ČLANOVE JEVREJSKE ZAJEDNICE: IZRAEL - JERUSALIM 9 dana Polazak: 14. jun 2009.

- 1.dan. BEOGRAD – TEL AVIV** Sastanak putnika na aerodromu "Nikola Tesla", kod šaltera Kon Tiki Travel -a u 17:05 sati. Poletanje za Tel Aviv u 19:05 (JU 072). Dolazak u 22:50. Transfer do hotela u Jerusalimu. Noćenje.
- 2. - 7. dan JERUSALIM** Doručak. Slobodni dan za individualne obilaske i fakultativne izlete. Večere. Noćenja.
- 8. dan JERUSALIM – TEL AVIV - BEOGRAD** Doručak. Slobodno vreme. Večera u restoranu. Transfer do aerodroma u Tel Avivu. Poletanje za Beograd u 23.45 (let JU 073).
- 9. dan BEOGRAD (22/06/2009)** Sletanje u 01.55..

Hoteli	Usluge	Po osobi u dvokrevetnoj sobi	Doplata za jednokrevetnu sobu
4*	Polupansion	€ 685	€ 285

U cenu putovanja je uračunato: avio prevoz na navedenim relacijama, smeštaj u dvokrevetnim sobama u hotelima sa 4* , polupansioni i transferi prema programu, troškovi organizacije i vođenja programa .

Trokrevetne sobe se mogu dobiti na upit, ali ih ne preporučujemo, jer treći krevet ne odgovara standardu za odraslu osobu.

U cenu putovanja nije uračunato: avio takse 101 Eur koje se plaćaju sedam dana pre polaska na put jer su podložne promeni, fakultativni izleti, ostale nepomenute usluge.

VIZA ZA IZRAEL:

Za vizu za Izrael potrebno priložiti kopiju pasoša uz naznačeno zanimanje i spisak zemalja u kojima ste bili u proteklih 7 godina. Posebno naglasiti ukoliko ste posetili Siriju i imate sirijski pečat ili vizu u pasošu.

Rok za prijavljivanje i uplatu akontacije (40%) je 15. maj 2009. ili do popune mesta.

VAŽNE NAPOMENE:

Ukoliko ste zainteresovani za ovu ponudu kontaktirajte Irenu Levi mobtel: 063 83 47 356

Organizator putovanja zadržava pravo da u slučaju promene cene prevoza promeni cenu aranžmana, kao i da u slučaju nedovoljnog broja prijavljenih učesnika otkaže putovanje (minimum za realizaciju grupe je 30 putnika).

Svi naši putnici su osigurani posredstvom UNIQUA osiguranja.

Molimo Vas da pažljivo pročitate Opšte uslove putovanja koji su sastavni deo ovog programa.

**Raznovrsna putovanja u preko 100 zemalja sa najpovoljnijim odnosom cene i kvaliteta.
Kon Tiki Travel – marka za ceo svet!**

dine. Tomislav Marković, jedan od urednika „Betona“ i zamenik glavnog urednika „E-novina“, govorio je o ulozi medija u davanju podrške ultranacionalističkim stavovima koje ispoljavaju grupe kao što su Nacionalni stroj, „1389“, Obraz itd. Istakao je da one nemaju mnogo pristalica, ali zabrinjava jasna podrška koju imaju od pojedinih političkih partija. Nenad Altman je govorio o neprimerenom pokušaju, i ne samo pokušaju, rehabilitacije osvedočenih saradnika okupatora, Milana Nedića i Draže Mihailovića. Urednik „Jevrejskog pregleda“ Saša Ristić, takođe se osvrnuo na ulogu pisanih medija, ustvrdivši da oni danas uglavnom proizvode vesti koje „imaju prođu“ kod čitalačke publike. Mladen Hercl, iz Belgije, izrazio je zabrinutost zbog činjenice da pored svih nacionalističkih i fašističkih grupa, od kojih se to i očekuje, postoji neko u samoj jevrejskoj zajednici Srbije, ko preti ubistvom predsedniku JO Zemun Nenadu Fogelu. Predsednik Saveza JO Srbije Aleksandar Nećak, ukazao je na praksu naših političara da „povlađuju“ najnižim porivima građana, u nadi da je to ključ uspeha na izborima. Između ostalog govorio je o problemima koji se javljaju u komunikaciji između naše zajednice i Vlade Srbije. U diskusiji su još učestvovali Miodrag Bogić, Slađana Fogel, Đorđe Aćimović osuđujući pojavu narastajućeg fašizma u Srbiji i izrazivši bojazan od mogućih posledica po sve njene građane.

Tekst preuzet sa sajta JO Zemun:

www.joz.rs

Alija rođena u Zemunu

Projekat Jevrejske opštine nazvan Kol Zemun – Glas Zemuna, podržan od SJOS i JDC, ima nameru da, sredinom juna, okupi celu jevrejsku zajednicu Srbije. Tema tog skupa je budućnost jevrejske zajednice u Srbiji. Zemunci očekuju da će svaka delegacija imati zanimljiva iskustva koja bi želela da podeli sa ostalim učesnicima. Organizatori su ponosni na činjenicu da je, kroz pisanje i propovedi rabina Alkalaja, u Zemunu začeta ideja o povratku Jevreja u Svetu zemlju koju je Teodor Hercl, čiji su svi preci bili poreklom iz Zemuna, samo nastavio i razradio. Rezultat te velike ideje je stvaranje moderne države Izrael 1948. godine čiji smo 61. rođendan nedavno proslavili. Jevreji koji su se iselili u Izrael danas uživaju potpunu zaštitu koju može da pruži jedna pravna i demokratska država. Danas, našoj zajednici u Srbiji, 64. godine posle Holokausta, ponovo preti nestajanje. Razloga ima više: mešoviti brakovi, asimilacija, antisemitski ispadi koji stvaraju nesigurnost, verska netolerancija i dr. JO Zemun očekuje od predstavnika jevrejske zajednice Srbije da konstruktivnim diskusijama na skupu, između ostalog, doprinesu pronalaženju rešenja koja bi bila obuhvaćena akcionim programom, kao putokaz za dalje delovanje jevrejske zajednice u Srbiji i u okviru međunarodnih jevrejskih institucija. Detaljni program susreta će biti postavljen na sajtu Jevrejske opštine Zemun www.joz.rs početkom juna.

Nenad Fogel

IZ JEVREJSKIH OPŠTINA

ZRENJANIN

Pamtimo hrabre

U utorak 21. aprila, kao i svake godine, obeležen je Jom Ašoa Veagevura. Članovi Jevrejske opštine izašli su na groblje i tamo, kako dolikuje, obeležili 27. nisan po Jevrejskom kalendaru kao Dan sećanja na žrtve fašizma. Na taj način se najbolje čuva uspomena na borce iz Varšavskog geta, koji su se 19. aprila 1943. borili za ljudsko dostojanstvo ne predajući se na milost i nemilost neprijatelju.

V. Arsenić

MUZEJ

Promocija knjige „Mi smo preživeli 5“

U utorak, 19. maja, u 18 časova, u Velikoj sali Jevrejske opštine Beograd, Kralja Petra 71a, održaće se promociju knjige „Mi smo preživeli 5“. Dosad objavljenih pet knjiga sadrže preko dve stotine autentičnih svedočenja o putevima stradanja i preživljavanja u vreme najsvirepijeg uništavanja jevrejskog naroda.

Na promociji će govoriti Aleksandar Nećak, predsednik Saveza, istoričari dr Milan Koljanin i dr Milan Ristić, Filip David, književnik, Aleksandar Gaon, odgovorni urednik edicije i dramski umetnik Dejan Čavić.

Redakcija knjiga „Mi smo preživeli“ poziva članove jevrejske zajednice i njihove prijatelje da prisustvom uveličaju ovaj događaj.

KULTURA

REDOVNA GODIŠNJA SKUPŠTINA HORA

„Baruh“ po planu

Na nedavno održanoj Redovnoj godišnjoj skupštini Hora „Braća Baruh“ predsednica i Uprava podneli su opširan izveštaj u kojem je konstatovano je da je godina bila veoma uspešna. „Baruh“ je, čulo se, još jednom dokazujući nepobedivost, uspešno preskočio mnoge prepreke i sa novim dirigentom, novim i starim horistima, održao brojne koncerte. Samo od augusta 2008. do marta ove godine nastupao je 13 puta. Bilo je pet celovečernjih koncerata: po jedan u Opatiji i Skoplju, dva na Kolarcu u nepuna tri meseca, zatim četiri humanitarna koncerta i nekoliko manjih nastupa (obeležavanje Kristalne noći, Međunarodnog dana Holokausta, itd). Program je izuzetno obogaćen. Hor izvodi čak dvadeset novih kompozicija. Napravljen je pomak i u scenskom i vokalnom izvođenju. Promenjena je garderoba (silm prilika, jer je stara pokradena), kopiran veliki broj kompozicija (mnogo ukradeno!), kupljen - urađen nov nakit, dva čajnika...Sva nastupanja i koncerti arhivi-

rani su na DVD, audio i fotografskim snimcima. Hor je bio veoma prisutan u medijima („Blic“, „Politika“, „24 Sata“, TV B92, RTS, Art, Metropolis, Enter, FOX, itd). Još krajem septembra organizovana je uspešna audicija za nove članove.

Kao i uvek bilo je problema i manjkavosti, međutim, sve planirano je ostvareno.

- Pretpostavljam da bismo bili još uspješni da je JOB, umesto postavljanja prepreka iza svakog čoška, pružila podršku Horu – rekla je Marlena Vajnberger-Pavlović. Preostaje da se do kraja godine ostvari ostatak plana: audicija za nove članove, proslava 133 godine postojanja Hora – 31. maj, Kolarac i radni festival u Utrehtu. Neće biti lako, ali

Baruh ume da se bori što je dokazao i u junu kada je uspeo da se, kako kaže predsednica Hora, sačuva od samovolje i „čudnih“ poteza i planova raznih pojedinaca.

Proslava godišnjice

**Hor Braća Baruh
133 godine sa vama
Koncert: „Nešto
staro, nešto novo“
Kolarac,
31. maj 2009. u 20h
Karte na blagajni**

Zahvalnost

**Hor Braća Baruh
zahvaljuje gospođi
Perli Ziti Glavaški
na donacijama
i moli je da im
se javi na telefon
063 375 044.**

BARUHOVO ŠPANSKO – SEFARDSKO VEČE

Vrela noć na Kolarcu

**Piše: Marlena
Vajnberger-Pavlović**

Špansko – sefardsko veče održano je 4. aprila u prepunoj sali Kolarca na cvećem dekorisanoj sceni, a pod pokroviteljstvom ambasade Španije i brojnih donatora. Hor je bio u raznobojnim kostimima, u duhu muzike koja se izvodila, čak je i dirigent „podlegao“ šarmu večeri pa se pojavio u odelu toreadora.

Osim gotovo redovne Baruhove publike, Špansko – sefardskoj večeri prisustvovali su i brojni članovi diplomatskog kora kao i muzički velikani: Oskar Danon, Andreja Preger, Aleksandar Vujić, Zoran Simjanović... Takođe, u publici su bili i brojni predstavnici političkog i kulturnog života Srbije, kao i donatori (Opština Stari grad, Sekretarijat za kulturu, Ministarstvo vera, Opština Novi Beograd, DPC, Zelenilo, EDB Javno Osvetljenje, Informatika, Bošnjački, Dunav Stockbroker, Buck).

Na programu su bile španske i sefardske kompozicije koje se posebno odlikuju emocijama i toplinom. Neke je publika prepoznala, pa je povremeno čak i učestvovala u njihovom

izvođenju. Pokazalo se da je ideja da programi budu u obliku lepeze veoma korisna jer su ih mnogi aktivno koristili pošto je u sali bilo toplo – od muzike, emocija, dobre atmosfere....

U prvom delu programa nastupili su solisti Hora Milica Lazović, Mihailo Šljivić, Marija Kaplarević i instrumentalisti Maša Babić, Marina Pavlović sa delima španskih kompozitora. Nizale su se španske melodije i sefardske romanse. Pored poznatih, bezbroj puta izvođenih, romansi poput „Adio kerida“, „Skalerika“, dirigent Đorđe Stanković i horisti potrudili su se da program obogate nizom premijerno izvedenih kompozicija „En frente“, „Josto Londji de mi Kaza“, „Kadiš“, itd. (Korišćeni su zapisi Drite Tutunović)

Hor je menjao formaciju u skladu sa pesmama. Premda je prvi deo koncerta bio nešto duži vreme je proletelo. Kratka pauza iskorišćena je da se namesti scena – stolice za kamerni orkestar, da publika uputi komplimente, kao i da im horisti uzvrate čokoladicama i crvenim ružama (samo nekima od njih jer bi za sve ipak bilo previše!). U drugom delu koncerta sa „Baruhom“ su nastupili solisti Opere: Nataša

Jović-Trivić, Predrag Milanović i Ljubomir Popović. Premijerno je izvedena kompozicija Koste Babića specijalno napisana za Hor „Braća Baruh“. Pored habanera i romansi, na programu se našla i svima znana pesma „Mi kerido mi amado“ (Kad ja pođo' na Bembašu) koju je Hor izveo na latinu uz pojedine delove na srpskom, kako bi se i publika mogla pridružiti. Mnogima su oči zasuzile, a sala Kolarca na trenutak se pretvorila u jedan veliki hor. Magija muzike i Hor pretvorili su sasvim obično veče u nesvakidašnju noć ispunjenu toplinom, emocijama, dobrim vibracijama...

- Nadamo se, s obzirom na to da je mnogo truda uloženo, da ćemo ostvariti i drugi deo našeg plana, to jest da ćemo ovaj koncert izvesti i u drugim gradovima Srbije: Novom Sadu, Somboru, Subotici, Zrenjaninu. Naravno broj repriznih koncerata određiće finansije koje su, hteli mi to ili ne, nešto o što se uvek saplićemo. Ponosni smo i zadovoljni time što su naši koncerti na visokom muzičkom nivou i izuzetno posećeni, pa ulaznice brzo planu – kaže zadovoljno Marlena Vajnberger-Pavlović, predsed-

Srpske balade sa Kosova na hebrejskom

U predgovoru je na 60 stranica data istorija Srbije i Kosova, ilustrovana fotografijama, geografskim kartama i umetničkim slikama

Ana Šomlo
Specijalno za "Politiku"

Izdavačka kuća "Arije Nir" u Tel Avivu objavila je dvojezično, hebrejsko-srpsko izdanje knjige "Poezija Kosova – izbor srpskih balada", u čvrstom povezu, sa slikom "Kosovka devojka" Uroša Predića na koricama. Prevodilac i autor komentara je Arje Stav.

U predgovoru je na 60 stranica data istorija Srbije i Kosova, ilustrovana fotografijama, geografskim kartama i umetničkim slikama; fotosima iz filma Zdravka Šotre "Boj na Kosovu" sa fotografijom Miloša Žutića u ulozi kneza Lazara. Predstavljena je i ličnost Vuka Karadžića, njegov doprinos definitivnom obliku srpskog pisma i reformi jezika, uz fotografiju spomenika, podignutog mu u Beogradu 1937. godine.

Ali, knjiga je ilustrovana i umetničkim slikama iz ranijih istorijskih perioda. Tako je uz pesmu "Zidanje Ravanice" stavljen portret Miloša Obilića, delo slikara Aleksandra Dobrića (1858). Pesma "Marko Kraljević i beg Kostadin" ilustrovana je freskom iz, kako je zabeleženo, jednog manastira u Makedoniji, podignutog 1367. godine. No, više od svega iznenađuje precizan prevod balada Arije Nira, sa srpskog na hebrejski jezik, u koji je morao uložiti veliki trud i dugogodišnji rad.

Paralelno, na srpskom i hebrejskom jeziku, štampani su ciklusi srpskih narodnih pesama: "Pretkosovski ciklus", "Kosovski ciklus", "Pesme o Marku Kraljeviću", "Pokosovski ciklus", "Hajdučke i uskočke pesme", "Pesme o oslobođenju Srbije i Crne Gore".

Na dnu svake stranice knjige nalaze se fusnote, sa objašnjenjima i izvorom literature. Iz opširne bibliografije može se videti da se Arije Nir služio i Glasnikom društva srbske slovesnosti XIII, 1861, odakle je preneo "Pohvalno pismo knezu

Lazaru".

U okviru opširnog pogovora objavljena je pod naslovom "Tradicija usmene poezije" studija dr Nade Milošević-Đorđević, profesora književnosti i istorije na Filozofskom fakultetu u Beogradu, u okviru knjige "TheHistoryofSerbianCulture" (1995).

Veoma je značajno što je na poslednjih pet stranica, od 455 ukupno, knjige "Poezija Kosova" objavljena detaljna bibliografija na originalnom jeziku na kojem je pisana i u prevodu, tako da čitaoci koji žele da se ozbiljno bave ovom temom mogu da se posluže opširnim studijama.

SAZNAJEMO *Hašira* se posrebrila

Hor Jevrejske opštine Novi Sad "Hašira" učestvovao je na Trećem internacionalnom horskom festivalu u Bratislavi, Slovačka, održanom od 23. do 26. aprila 2009. godine i osvojio srebrnu medalju u kategoriji kamernih horova. Dirigent Vesna Kesić Krsmanović je dobila specijalnu nagradu za dirigovanje.

PORTRET

MARKO KON

Vodaju me kao mečku

Piše: Saša Ristić

Kada je Marko Kon pobedio na „Beoviziji“ i time stekao pravo da sa svojom „Cipelom“ predstavlja Srbiju na Pesmi Evrovizije ili Evrosongu, koji će se održati polovinom meseca u Moskvi, mnogi od nas su se pitali: „Čekaj, Kon? Hmmm, pa on mora da je naš?“ I nama je ista pomisao proletela kroz glavu, ali znajući da ima „naših“ kojima baš i nije crkla duša da to budu (bolna iskustva prošlosti) ni smo pojurili da ga pronađemo. U Jevrejskoj opštini Beograd, rekoše nam, ima Kona, ali Marka ne. Znači, tako! Šteta, baš smo hteli da budemo ponosni. Pomislili smo: „Šta sad ima tu da uznemiravam čoveka, što da ga svojatamo baš sad kada je u žiži i, verovatno, pun sebe. Ma, nek' mu je sa srećom!“ Ali novinarstvo je – dijagnoza. Od te bolesti nema mira. Crvuljak se uvukao, pa samo gricka: „Šta ako, ipak, jeste naš? Zar da pustimo da svi pišu, a samo „Jevrejski pregled“ da nema ni slova o njemu? Ili da sačekamo da svi „ogrebu kazan“ pa da onda zijamo u njega da vidimo da li je ostala neka mrva i za nas? Prelomili smo. Serviraćemo ga na poslužavniku, pa makar... ma, dijagnoza je čudo!

- Halo, Marko Kon?

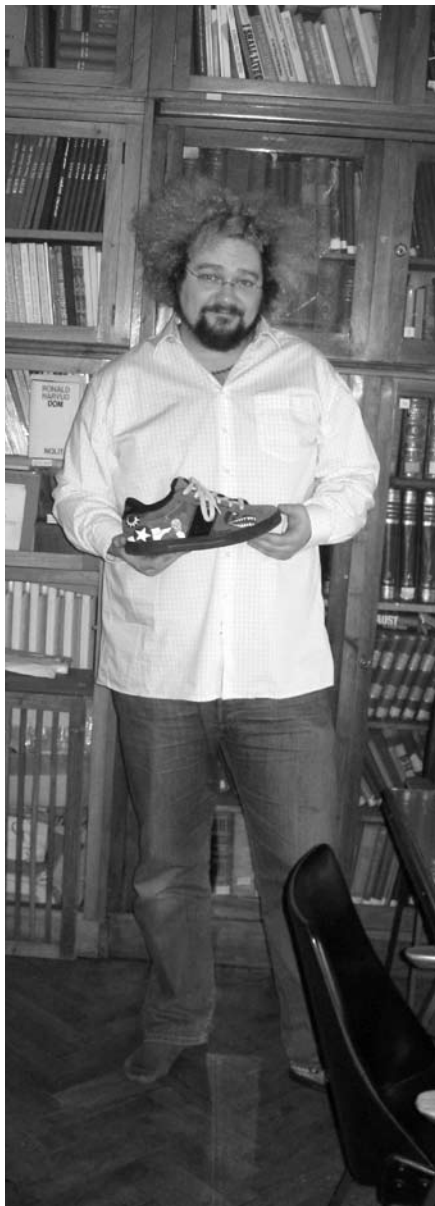
- Da, izvolite!

- Mi smo iz „Jevrejskog pregleda“. To je, znate, mesečno glasilo...

- Oooo, pa baš mi je drago! Znam, znam, čitam ga redovno!

„A pretplatu ne plaćaš“ bilo je prvo što nam je palo na pamet, ali smo prećutali, jer, kaže se da koga je moliti, nije ga kuditi. I, da skratimo priču, već sutradan u cik zore, koja je u svetu estrade u vreme kada mi obični ručamo, Marko Kon, predstavnik Srbije na Evrosongu, sedeo je „vizavi prekoputa“ vašeg novinara u Biblioteci Saveza. Na njemu ni traga umišljenosti tako svojstvene estradnim „veličinama“. Pre bi se reklo da je vrlo prijatan sagovornik, čak, možda, malčice zbudjen, u svakom slučaju ostavlja utisak dobričine. Dok na astal spušta cigarete, upaljač i mobilni oči mu ne miruju, gleda oko sebe i upija.

Rođen je 20. aprila (uhhhh, gde baš tada?!). 1972. godine, u Beogradu. Nije, kaže, birao datum kada će da se rodi. Živi već šest godina sa Ivanom Knežević, glumicom Pozorišta na Terazijama („Nisam venčan, ali kao da jesam“) koju možete gledati u glavnoj ulozi „Mirisa kiše na Balkanu“, a možda ste je videli i dok

*Sada sam
zanimljiv,
štampa me još
nije „potrošila“,
ali tako je to
u ovom poslu – kaže
predstavnik Srbije
na Evrosongu*

je pevala u Horu „Braća Baruh“. Studirao je elektrotehniku i čistu matematiku, ali ih nije završio jer je, objašnjava, pobedila ljubav prema muzici (na estradi čist i čest, eufemizam za lenjost p. a.).

- Imao sam tu nesreću da studiram u ona, za ovu zemlju, najgora vremena. Fakultet sam upisao 1992. godine, po povratku iz vojske. I to je sve bilo super dok nisam krenuo na studentske demonstracije, jer sam se angažovao, a mladosti je svojstveno da se buni. Sve to vreme sam i svirao i kako su počele da stižu pare od muzike, morao sam da prelomim čime ću da se bavim. Možda bih danas drugačije prelomio, ali tada je bilo potpuno logično da prestanem da studiram i da se okrenem muzici koja je donosila novac.

Mladalački bunt ume da bude selektivan. Teško ćete danas sresti mladog čoveka koji se buni protiv toga da mlati pare. One su, reklo bi se, najbolji „bensedin“. Neverovatno je kako umiruju i čak brišu generacijski jaz. Prvi bend oformio je u trećem razredu osnovne škole. Članovi nisu znali da sviraju nego ih je zabavljalo da se okupe u stanu nekog od njih i „cepaju“ rok do iznemoglosti. Koliko je to bilo zabavno roditeljima možemo samo da zamislimo. Prve snimke je uradio već sa 15 godina u prvom razredu srednje škole. Svirao je gitaru i pevao. Kasnije, u vojsci, starešine „muzikalne“ kakve ih je bog dao, već letimičnim pogledom prepoznale su u momku vanserijski talenat (visok je 195 centimetara, a težak 136 kilograma) i uvalile mu bas da tu darovitost izbrusi u vojnom orkestru. Ipak, njegova najveća ljubav su bili bubnjevi, njih je najduže svirao (ako se to tako može nazvati) po raznim bendovima.

- Lupao sam kao nezdrav, a, evo, na kraju završih za klavijaturama ispred kompjutera.

Iako do skora za širu javnost potpuni anonimus, Marko je u estradnom svetu poznat i priznat autor. On je producent, kompozitor, aranžer, tekstopisac, „not necerily in that order“ a peva, što se kaže, za po kući i, povremeno, reklamne songove. Za potrebe današnje estrade gde je glavni vokalni solista – kompjuter, Konova pevačka umešnost sasvim je zadovoljavajuća, pa je tako uspeo da naštancuje svoj glas u svojstvu pratećeg vokala na preko 1000 snimaka

raznih pevača. Ima studio, tačnije, sa još dvojicom drugara je suvlasnik. Zvanično, studio se zove „3000“ ali je po vlasnicima nazvan „Tri soma“ i naš sagovornik neskomromno tvrdi da im taj drugi naziv više pristaje.

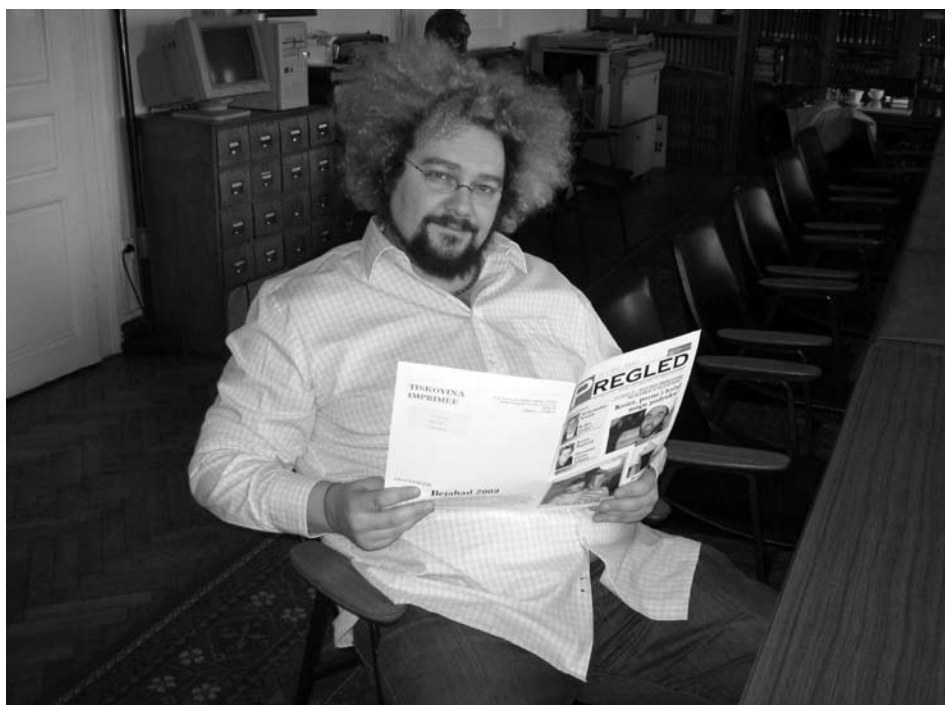
Konačno smo došli i do onoga što nas je tištilo s početka priče, ali smo to „da li je naš“ zaogrnuili u nevino pitanje: otkud to da redovno čita „Jevrejski pregled“. Objasnio je da novina stiže na očevu adresu.

- Moj otac Jovan Kon je, kako se to kaže, čist Jevrejin i, naravno, cela ta strana familije. Majka mi je Srpkinja i porodične veze te dve strane su vrlo jake. Uopšte, mi smo vam jedna vrlo povezana porodica. Čaletova sestra se odselila u Izrael u prvoj polovini devedesetih prošlog veka. Ceo taj deo familije, znači moja tetka, teča, sestra od tetke sa mužem i detetom svi su otišli u Izrael. Moja sestra od tetke Estera i njen muž prodali su stan u Beogradu i od tih para, neposredno pred početak rata, kupili su stan u Sarajevu. Bio je to poslovni „potez za notes“. Ona je tamo 1989. godine dobila dobar posao i ko je tada mogao da pomisli šta nas sve čeka... Teča, Josip Druker, bio je dopisnik „Oslobođenja“ iz Amerike i iz ne znam odakle sve još. Sestra je povukla i njega i majku i sada su svi uveliko Izraelci. Oni dođu bar jednom-dvaput godišnje ovde, a ja, bruka moja, još nisam bio u Izraelu, iako svake godine to planiram. Sve se nešto nadam da ću to sada u okviru Evropske turneje uspeti da uradim, onako, zvanično. Nešto sam se dogovarao sa Jelenom Tomašević da to uradim, s obzirom na onu njenu pesmu koju je otpevala sa Boazom i Sirušom. Boaz je bio prošlogodišnji predstavnik Izraela na Pesmi Evrovizije, a Siruša je iz Jermenije. Njima je predsednik Izraela Šimon Peres napisao pesmu koja govori o miru i ljubavi. Boaz je Jevrejin, Sirušo muslimanka, a Jelena, naravno, hrišćanka. Nažalost ne učestvujem u aktivnostima Jevrejske opštine Beograd ni na koji način. Kao klinac sam dolazio nekoliko puta sa čaletom, ali, eto to je sve, nisam nešto bio aktivan. Zato je moj stric Peca Kon prilično aktivan u jevrejskoj zajednici... (Izlaganje prekida zvuk Markovog mobilnog telefona) Ček, ček, evo stiže mi poruka... odlično, javljaju mi da je lova legla!

Razgovor nas je, posle ove, gledaj od čega živiš, vesti, odveo u drugom pravcu. Ne bez malicije pitali smo ga:

- Koja muka vas natera da pevate?

- Momak koji svira harmoniku, Milan Nikolić iz Svilajнца, radi to prosto božanstveno. Diplomirao je na muzičkoj akademiji u Parizu... Uzgred, naša, srpska,

Od „Nirvane“ do Silvane

- Radim, što se kaže, od „Nirvane“ do Silvane, odnosno, od narodnjaka do zabavnjaka. Trenutno mi je u završnoj fazi album Nataše Bekvalac, počinjem sa Darom Bubamarom, radim sa „Flamingosima“... Radim povratničku ploču Vesne Zmijanac.

dugmetara, takozvana šestoredna, jedinstvena je i svira se samo na Balkanu. Elem, došao je u „Tri soma“ s namerom da snimi jedno moderno kolo. Moj kum Aleksandar Kobac i ja imali smo ideju da snimamo produkciono pomena kola, ne, dakle, tradicionalna nego u duhu modernog vremena, a da pri tom ne raskinu u potpunosti sa tradicijom... Kada je Milan odsvirao kolo, pomislio sam da bi bilo fenomenalno da se ono otpeva. Tako smo od tog kola napravili melodiju za pevanje, pa joj dodali tekst, pa sam ja otpevao demo snimak, a onda su svi skočili na mene da taj snimak ostane sačuvan, jer, navodno, niko drugi to tako ne bi mogao da otpeva, iako sam ja hteo da nađemo nekog pevača da to uradi kako valja. Pesa je posle toga čamila u kompjuteru jedno godinu dana čekajući

Mezusa

Dobio sam skoro od roditelja mezuzu na poklon, pa ću gledati da se dogovorim sa rabinom da mi je zakači. Ne znam čoveka, šta mislite hoće li hteti?

pravu priliku da iz njega iskoči, sve dok jednog dana nije u studio naišla Leontina, čula je i rekla: „Ti si lud ako ovo ne prijaviš za Evroviziju! Ovo mora da stigne do Evrope na ovaj ili onaj način!“ Istina, mi smo imali plan da je nekako plasiramo u Evropu, mislili smo to da uradimo preko jedne francuske diskografske kuće, ali ovo nam je olakšalo posao jer će je odjednom čuti sto miliona ljudi.

- I šta ćete ako vam se još dogodi i da pobedite. Biće po onoj: „Našla se vila u čem nije bila“?

- Iskreno, jako sam iznenađen pobedom na Beoviziji, jer nisam bio favorit. Međutim, meni ovo nije prva Beovizija, čak ni prva Evrovizija. Prošle godine sam radio kao koautor aranžmana i producent crnogorskoj pesmi za Evrosongu, tako da sam bio na Evroviziji i učestvovao u celom tom cirkusu. Drugačije je, naravno, kada ste izvođač i kada je svo težište na vama, ali nije mi potpuno nepoznato i neću u Moskvi biti kao da sam pao s Marsa iako široj populaciji, verovatno, tako izgledam. Mislim da i dovoljno dobro pevam da to iznesem. Sada me, naravno, vodaju kao mečku, jer sam zanimljiv, štampa me još nije „potrošila“, ali tako je to u ovom poslu i u senzacionalističkom novinarstvu u kojem istina nije do mere važna da bi joj se dozvolilo da pokvari „sjajnu“ vest.

- Držaćemo vam palčeve 14. maja!

- Hvala, biće mi to potrebno!

Eto, to je priča o Marku Konu. Ipak je, dakle, naš! Naravno, bude li pobedio biće svačiji, a onda će onaj crvuljak još više da rije, jer kako dopustiti da cela Evropa piše o Marku Konu, pobedniku, a samo „Jevrejski pregled“ da nema ništa.

REAGOVANJA

Aleksandar Nećak, predsednik SJOS

Šta nam je to trebalo?

Prikrivanjem štete, kada govorimo o potresima (sve da se tresu i Sveta Gora) ne smiruje se tlo

Da li se tresla gora ne znam, ali za zajednicu znam.

Zna to i glavni urednik. Vidi se to i iz njegovih zaključaka na kraju teksta.

Zato me je uvodni članak (Jevrejski pregled broj 4, april 2009. godine.) iznenadio i u svakom pogledu zainteresovao.

Iznenadio, jer znam da glavni urednik Jevrejskog pregleda može to i bolje. Zainteresovao, kad može zašto nije bolje, za koga je članak pisan, kome je namenjen, sa kojim ciljem je napisan, zašto je argumentacija bez argumenata, čije stavove iznosi, itd.

Naslov članka (Tresla se gora) treba čitaoca da pripremi da se ništa nije desilo, kada je reč o povlačenju, Predloga Zakona o zabrani diskriminacije (PZZD), iz skupštinske rasprave. Bar ništa vezano za značaj i ulogu naše zajednice u toj ćudnoj, noćnoj raboti.

Pa i fotografije, kojima autor ilustruje tekst, smišljeno upućuju da se tu radi o nekakvim problemima homoseksualaca, ništa ozbiljno zar ne?

Bilo kako pažljivo da pročitate uvodni članak ne možete saznati zašto je Jevrejska zajednica zahtevala da se PZZD povuče iz skupštinske procedure.

Nećete saznati ni koji su to članovi, u PZZD, toliko nas uznemirili niti kako ti članovi štete Jevrejskoj zajednici. S obzirom na to da je Zakon usvojen, a trinaest članova PZZD zbog kojih je traženo povlačenje, nisu promenjeni, koje su posledice po Jevrejsku zajednicu? Ni to nećete saznati.

Nećete saznati ni da je prema mišljenju gospodina Hamarberga, komesara Saveta Evrope, ovaj Zakon posebno potreban marginalizovanim grupama, koje su često u manjinskom položaju, kako bi zaštitio njihova prava. Ove grupe mogu biti označene kao negativna meta i zato im je potrebna zaštita od ksenofobije, homofobije, rasizma, antisemitizma, islamofobije i drugih predrasuda.

Šta li je tu nama smetalo, bog će ga znati?

Je li, konačno, iz cele te priče naša mala Jevrejska zajednica izašla olupana, pita se glavni urednik i zaključuje da prema spolja VEROVATNO nije, a unutra VREME ĆE POKAZATI. U intervjuu listu "Danas", govoreći o povlačenju PZZD, naš rabin mudro kaže: "...svi smo se malo opekli". I površna analiza članka me je naterala da zapišem primedbe bar na četiri kucane strane. Naravno neću „trošiti“ prostor u Jevrejskom pregledu i zato ću zaključiti. Slažem se da se ništa tragično nije desilo, ljudskih žrtava nije bilo (ako je to hteo da poruči uvodni članak). Iz cele priče izašli smo ćutke podeljeni, verovatno ulupani, malo opečeni i pognute glave. Jednom rečju prošli smo kao bosci po trnju. Šta nam je sve to trebalo?

Aktivnosti i kancelarije SJOS

UTORAK, 24. MART 2009.

Predsednik Saveza je posetio Novi Pazar. Tom prilikom održan je sastanak sa gradonačelnikom tog mesta Mirsadom Đerlekom i njegovim zamenikom Vujicom Topličićem. Tema sastanka je bila zaštita i očuvanje Jevrejskog groblja u Novom Pazaru.

Posle upoznavanja sa raspoloživom dokumentacijom koju im je prezentovao, zaključeno je da je došlo do uzurpacije dela parcele Jevrejskog groblja time što su na njemu izgrađena dva objekta. Skupština opštine Novi Pazar ovaj problem će uzeti odmah u rešavanje. Takođe, dogovoreno je da se, takođe odmah, pristupi zaštiti i očuvanju Jevrejskog groblja od daljeg proadanja.

SREDA, 25. MART

Razgovor u Ministarstvu spoljnih poslova Srbije sa gospodinom Mirkom Stefanovićem, generalnim sekretarom. Bilo je reči o predstojećoj konferenciji u Pragu (Holocaust Era Assets conference), konferenciji Durban II u Ženevi, kao i o Starom sajmištu.

ČETVRTAK, 26. MART

Aleksandar Nećak posetio je ministra vera Republike Srbije Bogoljuba Šijakovića.

Tom prilikom mu je uručio komplet „Zbornika“, uključujući i „Zbornik 9“.

Razgovarano je o aktuelnim temama vezanim za našu zajednicu i resorno ministarstvo

PONEDELJAK, 30. MART

Predsednik Saveza i rabin učestvovali su, po pozivu, na okruglom stolu „Država, društvo i verske zajednice“ organizovanog povodom povlačenja Predloga Zakona o zabrani diskriminacije.

UTORAK, 31. MART

U Savezu jevrejskih opština Srbije održan je sastanak sa predstavnicima Ambasade Španije i organizacije Casa Sefarad – Israel iz Madrida, koja predstavlja posebnu ustanovu osnovanu pod pokroviteljstvom španskog Ministarstva spoljnih poslova, radi očuvanja, oživljavanja i prezentacije sefardske kulture, tradicije i ladino jezika.

Sastanku su prisustvovali: Gabriel Kremades (Cremades), ministar savetnik i zamenik šefa misije Ambasade Španije, Miguel de Lukas (Lucas), direktor ustanove Casa Sefarad – Israel, Fernando Vara de Rey (Rey), koordinator za kulturne aktivnosti Casa Sefarad – Israel, Aleksandar Nećak, predsednik Saveza jevrejskih opština Srbije i Vojislava Radovanović, upravnik Jevrejskog istorijskog muzeja.

PETAK, 3. APRIL

Predsednik Saveza, predsednik JO Subotica i predsednik JO Zemun posetili su JO Zrenjanin. Održan je sastanak kojem su prisustvovali, pored gostiju iz Saveza, predsednica JO Zrenjanin, članovi Izvršnog i Nadzornog odbora te jevrejske opštine

predsednika – april 2009.

PONEDELJAK, 6. APRIL

JIM održao promociju „Zbornika 9“ u JO Novi Sad. Promoteri su bili upravnica Vojislava Radovanović i istoričari dr Mladenka Ivanković, Dušan Sindik i dr Milan Koljanin. Skupu su prisustvovali Aleksandar Nećak i sekretar Miroslav Grinvald.

NEDELJA, 12. APRIL

Predsednik Saveza prisustvovao je manifestaciji „Dani Jevremove ulice“ u kojoj je JIM aktivno učestvovao.

PONEDELJAK, 13. APRIL

Održan je sastanak u JOB, na kojem su, pored rukovodećih ljudi te opštine, učestvovali direktor JDC u Srbiji Robert Đerasi i Aleksandar Nećak.

ČETVRTAK, 16. APRIL

Predsednik i sekretar Saveza odali su poštu i položili venac na spomen obeležju na Ledinama.

PETAK, 17. APRIL

Aleksandar Nećak prisustvovao je uručanju godišnjih nagrada Beograda za 2008. godinu u Skupština grada.

UTORAK, 21. APRIL

Povodom Jom Hašoa predsednik i sekretar Saveza bili su na komemoraciji na Jevrejskom groblju u Beogradu.

Istim povodom U JO Zemun predsednik Saveza je prisustvovao prikazivanju filma „Vrela krv“.

SREDA, 22. APRIL

Savez su posetili predsednik Skupštine grada Pančeva Tigran Kiš i Đorđe Papulić, član Gradskog veća Pančeva, pred njihov put u Izrael.

Predsednik i sekretar Saveza odali su poštu i položili venac na spomen obeležju na Starom sajmištu.

UTORAK, 23. APRIL

Aleksandar Nećak prisustvovao je otvaranju izložbe „Culture Matters – UNESKO lokaliteti u jugoistočnoj Evropi“ u Austrijskom kulturnom forumu u Beogradu.

REAGOVANJA

Nenad Fogel, predsednik Jevrejske opštine Zemun

Na krilima zaključaka IO SJOS

Zar je tako teško jasno staviti do znanja našem rabinu da nije pozvan da se meša u sekularne poslove?

Nedavno usvojeni zaključci IO Saveza JO Srbije, obezbedili su “pravo” poglavaru Jevrejske zajednice u Srbiji da i nadalje daje puni doprinos tumačenju stavova koje naša zajednice, naprosto nije u stanju da donese. Za one koji to ne razumeju, Jevrejska zajednica u

Srbiji se još nije odredila o samovoljnom stavljanju potpisa našeg jedinog rabina na predlog o povlačenju, sada već donetog, Zakona o zabrani diskriminacije.

To je neuspešno pokušala 22. marta na sednici Izvršnog odbora, koji je bio nameran da zauzme bar neke stavove. Međutim, prevladalo je uverenje da naši mediji tumače netačno naše stavove, pa kada je već tako, zašto da ih uopšte i donosimo. Malo komplikovano? Naravno, samo i ta “komplikacija” ide nekome na ruku. Na primer rabinu. On je famoznim zaključcima, potpuno zaštićen od medija “koja netačno tumače stavove Jevrejske zajednice i nanose štetu njenom ugledu kao i ugledu rabina” i na taj način je obezbedio sebi pravo da izlazi u javnost sa stavovima koje niko nije odobrio. Ko se sada usudi da spočita nešto našem rabinu, preti mu osuda da je uvredio rabina, i to vrhovnog rabina Srbije! Eto, ja se usuđujem da osporim pravo našem vrhovnom rabinu da govori u ime zajednice!

Naš rabin nema pravo da tumači stavove zajednice, pogotovu, zaklanjajući se iza svete knjige Tore, nalazeći u njoj opravdanje zbog čega Jevrejska zajednica u Srbiji, navodno, ima pravo da deli savete DRŽAVI. On iznosi stav, i prvi put, kao, govori u svoje ime, “Ja smatram da smo svi mi vezani onom biblijskom zapovešću - nemoj stajati po strani dok se krv tvoga bližnjeg proliva.” Neverovatno, on u ime naše zajednice spočitava Državi da je želela da prolje krv našeg bližnjega? To je navodno bio razlog zbog čega je Jevrejska zajednica tražila da se pomenuti Zakon povuče iz procedure? Pritom, zaboravlja da su crkve i verske zajednice, svojim otvorenim obeležavanjima ljudi posebnih sklonosti, direktno ih izložile mogućem prolivanju krvi. Rabin kaže “Mi nismo posmatrači u ovom društvu, mi smo učesnici u ovom društvu. Svaka šteta koja se desi, a vi stojite po strani i običan ste posmatrač, vi ste odgovorni.” Opet se vraća na ulogu tumača stavova Jevrejske zajednice. Ali, u njegovim rečima ja nalazim opravdanje da se usprotivim njegovim istupima u javnosti. Ja nisam običan posmatrač.

Ja zastupam Jevrejsku opštinu Zemun i ne mogu da dozvolim da rabin tumači kakav će biti naš odnos sa državom Srbijom. Mi iz Jevrejske opštine Zemun se najenergičnije protivimo svakom mešanju bilo koje verske zajednice u sekularne poslove. “Bogu božije, caru carevo”, u ovom slučaju Državi Srbiji. Zar je tako teško jasno staviti do znanja našem rabinu da nije pozvan da se meša u sekularne poslove?

ISTRAŽIVANJA

Gamala nije pala

Piše: Dušica Stojanović-Čvorić

U Maloj Sali Jevrejske opštine 22. aprila je održano redovno mesečno predavanje u organizaciji Sekcije za hebrejski jezik. Tokom ove školske godine Sekcija je samostalno, ili u saradnji sa klubom Moce šabat i Ženskom sekcijom, održala niz predavanja. Teme su bile različite: bilo je reči o Pesmima nad pesmama, o ulozi anđela u Bibliji, o položaju žena od Biblijskog doba do danas.

Ovog puta tema je bila: Biblija juče – šta arheologija danas? Naziv zvuči pomalo rogobatno, ali to pitanje: šta?, sadrži mnogo dilema. Arheologija nije nauka budućnosti, a iskopavanja, posebno na Bliskom istoku se rade već 200 godina. Ubrzana gradnja zbog velikog priliva useljenika još više smanjuje tu mogućnost. S druge strane, ova nauka je veoma cenjena u Izraelu i država izdava velika sredstva za iskopavanja, jer su arheološki nalazi dokaz Izraelu za pravo na državu.

Nekoliko lokaliteta je pomenuto, posebno je usmerena pažnja na one slojeve koji potvrđuju navode iz Tanaha. Ipak, ovde ćemo usredsrediti pažnju na malo poznat lokalitet iz ranog bronzanog doba, koji se zove Gamla. Ovaj grad je postao prestonica jevrejskog Golana u periodu od 87. god. st. ere do 68., kada su ga zauzeli Rimljani. Njeni ostaci su pronađeni posle Masade, tako da je ostala nepravedno zapostavljena. Naziv je dobila po obliku planine, koji podseća na kamilju grbu. Reč gamal na hebrejskom znači kamila. Lokalitet je pronađen zahvaljujući grupi arheologa-amatera, neposredno posle Šestodnevnog rata, kad je Golan postao izraelska teritorija. Zapravo, ovaj lokalitet je tražen gotovo čitav vek, čak se verovalo i da se nalazi u blizini sirijskog sela Đamileha 15 kilometara severno od mesta gde je pronađen. Ipak, kad je pregedana planina u blizini reke Dalijot, otkrivena je Gamla.

Arheološka iskopavanja su počela 1976. godine i ne samo da se pokazalo vrlo brzo da je to mesto zaista Gamla nego su otkriveni i zavidljivi nalazi. Nađeni su ostaci zidina iz perioda Velikog revolta, tj. ustanka, mesto gde su Rimljani razrušili zidine, gradska prelepa sinagoga i nekoliko stambenih objekata u njenoj neposrednoj okolini. Na osnovu nalaza, bilo je jasno da je grad bombardovan uporno, jer su nađene na stotine kamenih đuladi koje su Rimljani izbacivali iz katapulte. Od drugog oružja tu su bile i gomile vrhova strela i kopalja.

Ruševine sinagoge nađene su na samom ulasku u grad. Četiri ornamentisana stuba držala su krov građevine i pregrađivala prostoriju na glavnu u sredini i dve bočne sa strane. Dodatni red stubova delio je centralnu prostoriju na dve. Ugaoni stubovi su posebno zanimljivi, jer im je poprečni presek u obliku srca. Niša je rađena u obliku ormana, a otkrivena je u blizini severozapadnog ugla glavne prostorije. Pretpostavlja se da je u njoj čuvana Tora.

Sinagoga je građena u doba Heroda, što znači da je to jedina sinagoga koja je otkrivena u Izraelu, a koja je građena u gradskom području i to u vreme dok je Hram u Jerusalimu još postojao (između 516. st. ere i 70. god. nove ere). U blizini sinagoge nalazilo se i mikve, a nedaleko odatle je nađena i presa za maslinovo ulje. Najlepše kuće u gradu podizane su u zapadnom delu, pa se pretpostavlja da su tamo živeli najbogatiji građani.

Grad je imao utvrđenje iz perioda Seleukida, tj. drugog veka

st. ere, a nedugo posle toga postao je civilno naselje. Jevreji su naseljavali od kasnog drugog veka, a pod Hašmonejskom vlašću Aleksandra Janaija Gamla se proširila i razvila. To je bilo u 81. god. st. ere, kad je ovaj grad anektiran u Hašmonejsku državu. Kasniji kralj Herod je narod naseljen u ovom gradu pokušao da pripoji granicama svoje države.

Gamla je pominjana u Talmudskim izvorima kao utvrđen grad, koji je sagrađen još u doba Jošue Ben-Nuna. Uništena je u ranom antičkom periodu, a ponovo izgrađena tokom helenističkog perioda, kad su se Jevreji vratili u nju nakon egzila u Vavilonu.

Kad su se stanovnici ovog grada 66. godine pridružili Velikom revoltu (ustanku) zidine su popravljene, a na istočnoj strani grada izgrađena je i kula-osmatračnica. Na taj način je pojačana zaštita sa one strane gde su se nalazile kuće i sinagoga. Kad je Agripa II pokušao da osvoji grad, nije uspeo. Gamla je bila u opsadi sedam meseci, ali nije pala.

Josefus Flavijus u svojim zapisima daje vrlo detaljan opis položaja Gamle i opisuje je kao rimsko sedište pod komandom Vespazijana, koji je vodio osvajanja 68. godine nove ere sa Legijom X Fretensis. Rimljani se nisu predavali, ali i Gamla je odolevala. Ovaj put je, ipak, pala, ali tek u drugom pokušaju, posle opsade koja je trajala mesec dana. Tom prilikom su i mnogi napadači poginuli jer su, da bi osvojili tvrđavu, podrili donje kamene blokove tvrđave u samom podnožju. Kad je izbijeno, zidine su se srušile na rimsku vojsku uz zagušljivu buku.

Od Flavijusa su ostali i zapisi o izgledu Gamle iznutra, kao i o njenom tragičnom padu pod rimsku vlast. Zapisi se poklapaju sa onim što su arheolozi našli. Međutim, prema Flavijusu, kad su Rimljani ušli u grad, poklali su oko 4.000 ljudi, dok je preostalih 5.000 stanovnika pokušalo da se spase bekstvom. Bežali su niz strm severni nagib i deo njih je izgažen na smrt u stamedu, dok su preostali poginuli kad su pali sa stena u tesnac. Flavijus tvrdi da su, zapravo, pokušali da izvrše samoubistvo. Naučnici smatraju da je preterao kako u broju stanovnika grada, tako i u podatku da su stanovnici radije izvršili masovno samoubistvo nego da padnu neprijatelju u ruke. Flavijus je pisao i o Masadi, pa se veruje da je taj deo priče projektovan na Gamlu. U prilog toj pretpostavci idu dve činjenice: prva je da je Jevrejima verskim zakonom zabranjeno samoubistvo, a druga da arheolozi dosad nisu našli nikakve skeletne ostatke stanovnika Gamle.

NOVE MANIPULACIJE JASENOVCEM

Jevreji upravljali logorom

Na pravoslavni Uskrs hrvatski desničari, izveštava "Politika" iz Zagreba, ponovo su lansirali izmišljotinu o "partizanskom jasenovačkom logoru za Hrvate" na istom mestu gde su ustaše počinile genocide nad Srbima, Jevrejima i Romima.

Predstavnici nakoliko hrvatskih desničarskih udruženja i biskupskih konferencija Hrvatske i BiH položili su vence i zapalili sveće na prostoru bivšeg ustaškog logora Jasenovac "žrtvama partizanskih zločina" čime se obnavlja izmišljotina da je na istom mestu nastavio da deluje "partizanski logor za Hrvate", odnosno kvislinge. Za ravnotežu, položili su zatim cveće i na spomenik logoraša umorenih od strane ustaških krvnika.

Ovu čudnu delegaciju predvodili su bivši profesor pravnog fakulteta i predsednik Hrvatskog žrtvoslovnog društva Zvonimir Šeparović i sekretar Počasnog blajburškog voda Bože Vukušić. Ovaj drugi je osamdesetih godina u Nemačkoj osuđen na doživotni zatvor zbog organizovanja ubistva emigrant Jusufa Tatara za koga je verovao da je agent Udbe, ali se ispostavilo da je bio doušnik nemačke kriminalističke policije. Na traženje Tuđmana Nemačka je Vukušića početkom devedesetih izručila Hrvatskoj, gde je ubrzo postao poznat kao "lovac na udbaše", a posebno kao sekretar komisije Sabora koja je pod vođstvom Vice Vukojevića utvrdila da je za vreme ustaške NDH ubijeno tek nekoliko Jevreja i grupica Srba.

Iako je proteklih godina već nekoliko puta demantovano da su na tom mestu logor držali i partizani (tu izmišljotinu je posebno raskrinkao Slavko Goldštajn), Šeparović i Vukušić uputili su upravi Spomen područja Jasenovac zahtev da se istraže i obeleže "masovne grobnice nastale nakon Drugog svetskog rata" u događajima koji se u Hrvatskoj nazivaju Blajburška tragedija i Hrvatski križni put.

- Prva ekshumacija, koja je sredinom šezdesetih godina prošlog stoleća izvršena,

bila je upravo na ovom mestu gde danas odajemo počast stradalima. Ubijene osobe bile su u ustaškim i domobranskim uniformama, bilo je nemačkih vojnika, žena, civila. Pronađene su krunice, molitvenici. Postojao je originalni zapisnik o ekshumaciji, ali preostala je samo kopija koja se nalazi u Beogradu. Od Javne institucije Jasenovac i Sabora tražićemo

da se zapisnik vrati u Hrvatsku i da se sa sadržajem upozna hrvatska javnost.

U vreme kada se širom sveta obeležavao Dan žrtava fašističkog genocida, narečeni "lovac na udbaše" proslavio se izjavom da su "Logorom Jasenovac upravljali Jevreji, država je samo dala stražu, a postoji i ugovor između Vlade NDH i Jevrejske opština Zagreb o finansiranju uprave toga logora"

IN MEMORIAM

Posle duge i teške bolesti u 70. godini u Somboru je preminula Radojka Rada Pavlović, supruga Andrije Sekelja, člana Jevrejske opštine. Ova plemenita, draga osoba godinama je verno pratila zbivanja u Somborskoj jevrejskoj opštini i minulih godina

sa neizmernom radošću i zadovoljstvom prisustvovala mnogim praznicima i svečanostima. Uprkos već znatno narušenom zdravlju, prošle godine pridružila se Somborcima na putu u Suboticu i Palić na nezaboravnom druženju. Skromna, nenametljiva, inteligentna, društvena

Radojka Rada Pavlović

Radojka Rada Pavlović uživala je nepodeljeno poštovanje i simpatije članova Jevrejske opštine Sombor. U prisustvu porodice, brojnih rođaka, prijatelja i članova JO Sombor, Radojka Rada Pavlović sahranjena je 15. aprila na Velikom pravoslavnom groblju u tom gradu.

IZ RABINATA

Čestitke

Predsednik Srbije Boris Tadić čestitao rabinu Isaku Asielu i jevrejskoj zajednici u Srbiji praznik Pesah. Čestitke rabinu i zajednici su takođe uputili predsednik Mešihata IZ Muftija srbijanski Muhamed ef. Jusufspahić, predsednik Narodne skupštine prof. dr Slavica Đukić-Dejanović i ministar vera RS prof. dr Bogoljub Šijaković.

Školski čas u Sinagogi

Učenici četvrtog razreda XIII beogradske gimnazije posetili su u petak 10. aprila beogradsku sinagogu Sukat Šalom i s velikom pažnjom odslušali jednočasovno predavanje rabina Isaka Asiela o Pesahu, Tori, smislu biblijskih zapovesti za savremenog čoveka, sinagogi i kratkom istorijatu jevrejske zajednice u Srbiji.

Maces za Patrijarha

Njegovoj Svetosti, arhi-episkopu pečkom, mitropolitu beogradsko-karlovačkom i patrijarhu srpskom gospodinu Pavlu

Vaša Svetosti,

Bliži se Praznik beskvasnih hlebova, Pesah, i kao i ranijih godina čast nam je i zadovoljstvo da Vam pošaljemo kutiju macesa. Praznik Pesah takođe nosi ime zeman herutenu, vreme naše slobode. To je Praznik slobode, slobode od ropstva i slobode za služenje Bogu po Čijoj Reči je sve postalo i Koji nas je izveo iz okova faraonovog doma robova.

Koristim priliku da u ime zajednice Vama i svim vernicima SPC čestitam praznik Vaskrs.

Neka bude blagost Gospoda Boga našeg nad nama i neka nam bude učvršćeno delo ruku naših! I neka nam On učvrsti delo ruku naših!

**Uz Božji blagoslov
Isak Asiel**

Pomen u Kozarskoj Dubici

Na poziv Ministarstva prosvjete i kulture, republičkog sekretarijata za vjere, Republike Srpske, rabin Isak Asiel je održao pomen za Jevreje žrtve ustaškog genocida u Jasenovačkom logoru Donja Gradina, 26. aprila u Kozarskoj Dubici. Tom prilikom rabin Asiel je održao kratku besedu.

Draga braćo i sestre,

Okupili smo se danas ovde kako bismo odali poštovanje senima onih koji su na ovom stratištu mučki ubijeni i da se za njih Bogu pomolimo.

Zašto je prvi čovek, Adam, stvoren sam, pitali su naši mudraci.

“Tada reče Gospod Kajimu: Gde ti je brat Avelj? A on odgovori: Ne znam, zar sam ja čuvar brata svoga? A Bog reče: Šta

učini! Glas krvi brata tvoga viču sa zemlje k Meni.” (Pos. 4:10)

Nije rečeno “krv brata tvoga viče” nego “krvi brata tvoga viču” – krv njegova i krv potomaka njegovih. Stoga je Adam stvoren sam, da te pouči da ko god pogubi jednu dušu, računa mu se kao da je pogubio čitav svet, a ko održi u životu jednu dušu, računa mu se kao da je održao čitav svet. (Sanedrin, 4:5)

Uzmimo, na primer, samo jednu jasenovačku žrtvu, bebu dovedenu sa roditeljima u logor. Njeno ime može biti Sava, Moše, ili bilo koje drugo ime. Ta beba je imala oca i majku. Imala je i četiri pretka, roditelje oca i majke, dva kolena unazad imala je osam predaka, tri kolena unazad imala je 16 predaka, četiri kolena unazad imala je 32 pretka. Deset kolena

unazad imala je 1024 pretka, a 20 kolena unazad imala je 1 048 576 predaka! Da nije ubijena beba bi stasala u lepog mladića koji bi osnovao svoju porodicu. Predpostavimo da bi imao malu porodicu, samo dvoje dece. Takođe, predpostavimo, da bi njegova deca imala slične male porodice od po dvoje dece. Jasenovačka žrtva bi imala dvoje dece, četvoro unučadi, osmoro praunučadi, 16 prapraunučadi. Nakon 10 pokolenja bi imala 1024 potomka, nakon 20 pokolenja bi imala 1 048 576 potomaka, a nakon samo 24 pokolenja, nekih 600 godina, bilo bi 16 777 216 potomaka! Ovo je približan broj sadašnje svetske jevrejske populacije. Ali, beba, Sava ili Moše, je ubijena u Jasenovcu. A Bog reče: Šta učini! Glas krvi brata tvoga viču sa zemlje k Meni.” (Postanje, 4:10)

DOBROVOLJNI PRILOZI

PORODIČNE VESTI

LIČNE VESTI

Skupština SJOS, na Redovnoj godišnjoj konferenciji, donela je odluku da se prilog Udruženja Šalom tora iz Pančeva (5.000 dinara za Jevrejski pregled i 5.000 dinara za Sinagogu) vrati uplatiocu uz obrazloženje da ova organizacija svojim aktivnostima ne doprinosi radu jevrejske zajednice Srbije, ne može da je predstavlja i stvara zabunu u javnosti.

Za „Mi smo preživeli“

100 evra – porodica Kovač iz Novog Sada, povodom 10 godina od smrti Mirjane Kovač

50 USD – Vesna Najfeld, SAD

1.000 dinara – Vera, Mirjana i Rodoljub, povodom godišnjice smrti dragog Vlade Salzbergera

Jevrejski istorijski muzej

100 evra – porodica Kovač iz Novog Sada, povodom dve godine od smrti devera i brata dr Karla Kovača i 10 godina od smrti jetrve i snahe Mirjane Kovač

Za Jevrejski pregled

50 USD – Damjan Simić, Pitsburg (SAD)

BEOGRAD

Za Hevra kadiša – Jevrejsko groblje

10.000 dinara – Natalija Danon, u znak sećanja na pokojnog muža dipl. ing Mišu Danona, zatočenika ustaških logora Jasenovac i Stara Gradiška na početku II svetskog rata 1941-1942 g., njegovu sestru Floru Eskenazi rođ. Danon i sestričine Blanku Perić i Mirjanu Todorović rođ. Eskenazi

100 evra – Spomenka Grujučić i Darko Mamula, u znak sećanja na ... dr Jeti Švarc-Mamula

50 evra – Nada Salzberger sa porodicom, povodom godišnjice smrti voljenog supruga, oca, dede i pradede Vlade Salzbergera

50 evra – Vera Blečić

4.000 dinara – Javorka i Pavle Salom, u znak sećanja na roditelje Smiljku i Šuicu Salom

1.000 dinara – Alisa i Vladislava Klajn, povodom 12 godina od smrti oca i supruga inž. Riharda Klajna

Za Hram

1.000 dinara – Alisa i Vladislava Klajn, povodom 12 godina od smrti oca i supruga inž. Riharda Klajna

1.000 dinara - Estera Mrčarica, Niš

500 dinara – Beco Levi, Niš

500 dinara - porodica Čaligalović, Niš

500 dinara - Ljiljana Milojković, Niš

500 dinara – porodice Jovanović i Blagojević, Niš

500 dinara - Lenka Strahinjčić, Niš

300 dinara - Malkuna Gedalja, Niš

200 dinara - Jasna i Emil Ćirić iz Niša, u znak sećanja na majku

Julijanu Hajon i tetku Matildu.

Za delatnost Socijalne službe

3.000 dinara – Javorka i Pavle Salom, u znak sećanja na roditelje Smiljku i Šuicu Salom

Za aktivnost omladine

3.000 dinara – Javorka i Pavle Salom, u znak sećanja na roditelje Smiljku i Šuicu Salom

ZEMUN

Za Groblje

100 USD – N.N.

1.000 dinara – David Montiljo, Izrael

NOVI SAD

Socijalna delatnost

2.000 dinara - Elvira Fisl

2.000 dinara Ranka i Bencion Musafija, povodom smrti Dragića Ramadanskog

Toda raba

Jevrejska opština Novi Sad se zahvaljuje gospodinu Rubenu Dajču i porodici Dajč na donacijama 16.000 dinara za praznike Tubišvat i Pesah.

NIŠ

Za rad opštine

1.000 dinara - Estera Mrčarica

500 dinara - Beco Levi

500 dinara porodica Čaligalović

500 dinara - Ljiljana Milojković

500 dinara - porodice Jovanović i Blagojević

500 dinara - Lenka Strahinjčić

300 dinara - Malkuna Gedalja

200 dinara - Jasna i Emil Ćirić

Mazal tov!

Magistar političkih nauka Ejmi Tomčín iz Vašingtona i član JOB, magistar mašinstva Marko Bajić, stali su na »ludi kamen« i gromko rekli jedno drugom: »Da!«. Svadbe su održane u obe prestonice.

UMRLI:

BEOGRAD

Borivoje Jocić, rođen 1934.godine, preminuo 17. aprila 2009.

Cadik Braca Danon, rođen 1923. godine, preminuo 27.aprila 2009.

NOVI SAD

Dragić Ramadanski, preminuo 20. aprila u 85. godini, sahranjen u Novom Kneževcu.

TISKOVINA IMPRIMEE

Exp. Savez jevrejskih opština Srbije,
11000 Beograd, Kralja Petra 71a

POB 30

SRBIJA / SERBIA

Poštovani,

Obaveštavamo vas da se ove godine seminar LIMMUD KESHET koji organizuje Bugarska Jevrejska zajednica, a koji nas već nekoliko godina unazad poziva kao svoje goste na ovom događaju, održava u Bugarskoj u

Hotel Sol Nessebar Palace - Nessebar

u vremenu od 2. do 7. juna 2009.

Hotel je na bazi 5 zvezdica i all inclusive!

Troskove prevoza pokriva organizator.

Cena po osobi je 150 evra. Za decu uzrasta od tri do 12 godina starosti je 75 evra.

Kao i prethodnih godina, putuje se spavaćim kolima do Sofije, gde nas čeka autobus, kojim idemo do hotela u Nessebaru.

Prijave na mail : mala_liz@yahoo.com i više informacija mozete dobiti na telefon 064/ 617 50 53 (Liza)

Na ovom linku mozete videti izgled hotela!

www.venere.com/hotels

Izdavač: Savez jevrejskih opština Srbije, Kralja Petra 71-a, POB 30, **tel:** 011/26 24 359, 26 21 837; **Fax:** 011/26 26 674,
e-mail: bilten@savezscg.org; Izlaženje Jevrejskog pregleda pomaže Ministarstvo vera Srbije; CIP – Katalogizacija u publikaciji;
Narodna biblioteka Srbije, Beograd; ISSN 1452-130X = Bilten – Savez jevrejskih opština Srbije; COBISS.SR-ID 81280012;

Glavni i odgovorni urednik: Stanimir Saša Ristić; **Tehnički urednik:** Dušan Oluić;

Svi potpisani članci odražavaju lično mišljenje autora, koje se ne podudara uvek sa mišljenjem redakcije.

Rukopisi za naredni broj se primaju do 20. u mesecu; Redakcija zadržava pravo da prilagodi priloge; Štampa: SPRINT d.o.o. – Beograd
